

**TOEKOMSTBESTENDIG BRONCKHORST;**

***DUURZAAM EN BETROKKEN***

## INHOUDSOPGAVE

<b>HOOFDSTUK 1: TOELICHTING OP HET PROCES</b> .....	<b>1</b>
PARAGRAAF 1.1. EERST INHOUD DAN KEUZES .....	1
PARAGRAAF 1.2. BEWUSTWORDING EN BETROKKENHEID .....	1
PARAGRAAF 1.3. FLEXIBEL EN DOELGERICHT .....	2
<b>HOOFDSTUK 2: ACTUALISERING VAN DE VISIE</b> .....	<b>3</b>
PARAGRAAF 2.1. INLEIDING.....	3
PARAGRAAF 2.2. ALGEMENE VISIE.....	3
PARAGRAAF 2.2.1. KERNKWALITEITEN.....	4
PARAGRAAF 2.2.2. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN .....	4
PARAGRAAF 2.3. RICHTING PER THEMA.....	6
PARAGRAAF 2.3.1. THEMA ZORG EN WELZIJN.....	6
PARAGRAAF 2.3.2. THEMA KINDVOORZIENINGEN.....	10
PARAGRAAF 2.3.3. THEMA MAATSCHAPPELIJKE ACCOMMODATIES .....	13
PARAGRAAF 2.3.4. THEMA RUIMTE .....	16
PARAGRAAF 2.3.5. THEMA ECONOMIE .....	19
PARAGRAAF 2.3.6. THEMA ORGANISATIE EN DIENSTVERLENING .....	22
<b>HOOFDSTUK 3: VAN VISIE NAAR BELEID</b> .....	<b>24</b>
PARAGRAAF 3.1. TOETSEN VAN BELEIDSTERREINEN .....	24
PARAGRAAF 3.1.1. TOETS THEMA ZORG.....	24
PARAGRAAF 3.1.2. TOETS THEMA KINDVOORZIENINGEN.....	26
PARAGRAAF 3.1.3. TOETS THEMA MAATSCHAPPELIJKE ACCOMMODATIES .....	27
PARAGRAAF 3.1.4. TOETS THEMA RUIMTE .....	27
PARAGRAAF 3.1.5. TOETS THEMA ECONOMIE.....	28
PARAGRAAF 3.1.6. TOETS THEMA ORGANISATIE EN DIENSTVERLENING.....	29
<b>HOOFDSTUK 4: VERVOLG</b> .....	<b>30</b>
<b>BIJLAGEN</b>	
BIJLAGE I:    PLAN VAN AANPAK TOEKOMSTBESTENDIG BRONCKHORST	
BIJLAGE I:    TOEKOMSTVISIE BRONCKHORST 2030 “BLIJVEND BRONCKHORST”	
BIJLAGE II:   BIJEENKOMSTEN INWONERS	
BIJLAGE III:  BIJEENKOMSTEN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES	
BIJLAGE IV:   RAPPORTAGE INWONERPANEL	

# HOOFDSTUK 1: TOELICHTING OP HET PROCES

## PARAGRAAF 1.1. EERST INHOUD DAN KEUZES

In Toekomstbestendig Bronckhorst presenteert de gemeente Bronckhorst het beleid dat inspeelt op drie ontwikkelingen:

- de demografische ontwikkelingen (bevolkingsdaling a.g.v. ontgroening en vergrijzing)
- de veranderende rol van de overheid (terugtrekkende overheid)
- de afname van de gemeentelijke financiële middelen.

Het doel is om Bronckhorst toekomstbestendig te maken. De ambitie van Bronckhorst is gericht op het behouden en verbeteren van de kwaliteit voor wonen, werken en recreëren voor de huidige en toekomstige inwoners van Bronckhorst. De gemeente wil de dynamiek in de samenleving versterken en ruimte geven aan de krachten die Bronckhorst maken wat het is en kan worden.

De gemeente Bronckhorst heeft bewust gekozen voor een proces waarin de inhoud centraal staat. Eerst inhoud dan keuzes, eerst keuzes dan bezuinigingen. Zij doet dit omdat zij zich ervan bewust is dat fundamentele keuzes (in het gemeentelijke beleid) noodzakelijk zijn om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te bieden. Fundamentele keuzes door de gemeente kunnen ingrijpende consequenties hebben voor de samenleving, voor de inwoners en de maatschappelijke organisaties. Dit verdient een (transparant) proces waarin weloverwogen keuzes gemaakt kunnen worden.

In 2010 is het plan van aanpak voor Toekomstbestendig Bronckhorst vastgesteld. Daarin zijn vijf fases / stappen beschreven (zie bijlage I). In deze notitie wordt fase III uitgewerkt: "Welke keuzes vraagt dit van de gemeente?". Hiervoor wordt teruggegrepen op de principes die in de kadernotitie Toekomstbestendig Bronckhorst zijn verwoord: "eigen verantwoordelijkheid voor inwoners en maatschappelijke organisaties" en "kwaliteit".

De notitie geeft ook een doorkijk naar fase IV: "Hoe vertaal je dit uiteindelijk en wat betekent dit in financieel perspectief?"

## PARAGRAAF 1.2. BEWUSTWORDING EN BETROKKENHEID

Bronckhorst wordt gemaakt door inwoners, vrijwilligers, professionals, maatschappelijke organisaties en de gemeente, kortom door iedereen op enige manier betrokken bij Bronckhorst. De gemeente heeft die betrokkenheid van inwoners en maatschappelijke organisaties een bijzondere plaats gegeven in het proces om te komen tot een "Toekomstbestendig Bronckhorst".

De gemeente realiseert zich dat er in een samenleving tegengestelde belangen zijn; individuele belangen ten opzichte van het algemeen belang, organisatie belangen ten opzichte van belangen van inwoners, etc. Ook in uitkomsten (verslagen) van de bijeenkomsten met inwoners en maatschappelijke organisaties komen de tegengestelde belangen terug. Opmerkingen, meningen of oplossingen die haaks op elkaar staan. Vanuit eenzelfde problematiek kunnen inwoners en organisatie toch andere visies hebben. Het is de gemeentelijke taak om zoveel mogelijk het algemeen belang te dienen. Dit betekent dat er keuzes worden gemaakt door de gemeente waar niet iedereen het mee eens zal zijn.

Het participatietraject is er niet op gericht geweest om een visie te schrijven waar iedereen het mee eens is, dat is een onmogelijke taak. De participatie is er wel op gericht geweest om iedereen bewust te maken van de veranderingen waarmee we te maken hebben en betrokken te maken bij de mogelijke consequenties van die veranderingen.

De gemeente wil ook dat deze toekomstvisie voor inwoners en maatschappelijke organisaties herkenbaar is; dat zij de problematiek ervan herkennen, de aangedragen richtingen, de overwegingen. Dat transparant is hoe tot keuzes is gekomen. Ook al komen deze niet altijd overeen met hun eigen ideeën.

Daarnaast hoopt de gemeente dat mede door de bijeenkomsten, inwoners, vrijwilligers, professionals en maatschappelijke organisaties betrokken blijven bij onze mooie gemeente. Dat zij mee blijven werken, ook zelf inspelen op de veranderingen, elkaar en de gemeente blijven opzoeken. Op die manier blijft Bronckhorst een prachtige gemeente om te wonen, te ontmoeten, te ontplooiën, te bewegen, te werken, te recreëren.

### **PARAGRAAF 1.3. FLEXIBEL EN DOELGERICHT**

De bijeenkomsten met inwoners en maatschappelijke organisaties zijn geen methoden om representatieve gegevens boven tafel te krijgen. De enquête onder het inwonerspanel is ook geen representatief onderzoek. Dat hoeft ook niet. Het zijn instrumenten om met inwoners en maatschappelijke organisaties in contact te komen, te voelen wat de sfeer is, wat er leeft, hoe mensen Bronckhorst ervaren. Andersom is het ook een manier om als gemeente met de inwoners en maatschappelijke organisaties te delen voor welke taken de gemeente staat. De gemeente heeft op basis van alle informatie die zij hierdoor heeft verkregen en op basis van informatie die zijzelf heeft, de problematiek in kaart gebracht en een richting geformuleerd. Die visie is geen directe vertaling van de uitkomsten van de bijeenkomsten. Dat is ook onmogelijk vanwege de tegenstrijdigheden die daar inzitten. De visie komt tot stand door de combinatie van inzichten en kennis, ervaringen met ontwikkelingen in andere gemeenten, de interpretatie van wat "eigen" is voor Bronckhorst, de politieke ambitie van het bestuur, de ambtelijke kennis en adviezen. Het is een proces van analyse, formuleren, overleg en discussie, aanpassen, aanscherpen, bijstellen. Geen star proces maar een open en pragmatisch proces, met ruimte voor aanpassingen op basis van nieuwe inzichten. Op die manier wil de gemeente ook aan de slag gaan met de verdere uitwerking van de visie: open, flexibel, samen, maar wel doelgericht en resultaatgericht.

## HOOFDSTUK 2: ACTUALISERING VAN DE VISIE

### PARAGRAAF 2.1. INLEIDING

In deze notitie wordt de visie Toekomstbestendig Bronckhorst beschreven. Deze visie is gebaseerd op de "Toekomstvisie 2030 Blijvend Bronckhorst" (vastgesteld in 2008), de notitie "kaders Toekomstbestendig Bronckhorst" en de informatie uit het participatietraject Toekomstbestendig Bronckhorst (bijeenkomsten met inwoners en maatschappelijke organisaties). De visie sluit ook aan bij onder andere de toekomstvisies Achterhoek 2020 en Gelderland 2025.

De visie Toekomstbestendig Bronckhorst bestaat uit een algemene visie, overkoepelend voor alle thema's en beleidsterreinen, én een visie per thema. Er is een aantal thema's benoemd die voor de gemeente centraal staan in haar beleid, dit zijn thema's waarop de gemeente voor zichzelf een rol ziet. Binnen deze thema's zijn de kaders "eigen verantwoordelijkheid" en "kwaliteit" verder uitgewerkt.

De visie (algemeen en per thema) is vervolgens vertaald naar de huidige beleidsterreinen van de gemeente (hoofdstuk 3). Die beleidsterreinen zijn getoetst aan de visie. Op basis daarvan kan geconcludeerd worden of en in welke mate (de uitvoering van) de (huidige) beleidsterreinen aansluiten bij de visie; leveren ze een bijdrage aan het realiseren van de opdrachten / doelstellingen die de gemeente voor zichzelf ziet, is het daarvoor nodig dat ze omgebogen worden of leveren ze een hele beperkte of geen bijdrage aan de te realiseren doelstellingen.

#### ***Regionale samenwerking***

Bronckhorst maakt onderdeel uit van het samenwerkingsverband Regio Achterhoek. Op veel terreinen is regionale samenwerking niet meer weg te denken, op andere terreinen is de samenwerking nog in ontwikkeling. Feit is wel dat gemeenten elkaar steeds meer nodig hebben en elkaar ook steeds meer opzoeken. Daarbij blijven gemeenten alert op de eigen identiteit en de kwaliteit voor hun eigen inwoners.

Regionale samenwerking wordt als een belangrijk instrument gezien om de gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Ook op regionaal niveau wordt nu gekeken waar voor de regio de gezamenlijke opdrachten voor de toekomst liggen. Die regionale aanpak wordt vastgelegd in Agenda Achterhoek 2020. Uitgangspunt daarbij is samenwerking tussen overheid, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties.

In de visie Toekomstbestendig Bronckhorst wordt hier ook naar verwezen. De visie Toekomstbestendig Bronckhorst biedt Bronckhorst voldoende richting én ruimte om de regionale samenwerking verder te versterken.

### PARAGRAAF 2.2. ALGEMENE VISIE

Zoals in hoofdstuk 1 genoemd is ons doel Bronckhorst toekomstbestendig maken. Onze ambitie is gericht op het behouden en verbeteren van de kwaliteit voor wonen, werken en recreëren voor de huidige en toekomstige inwoners van Bronckhorst. De gemeente wil de dynamiek in de samenleving versterken en ruimte geven aan de krachten die Bronckhorst maken wat het is en kan worden.

De hoofdlijnen van de toekomstvisie Blijvend Bronckhorst 2030 blijven in Toekomstbestendig Bronckhorst gehandhaafd. Fundamentele verandering ten opzichte van de Toekomstvisie 2030 is het inzicht dat de demografische ontwikkelingen niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. In de Toekomstvisie wordt nog verondersteld dat de gemeente ervoor kan kiezen om deze ontwikkeling te **bestrijden**. In Toekomstbestendig Bronckhorst kiest de gemeente voor

het **begeleiden** van deze ontwikkeling. Op die manier wil zij inspelen op de kansen van deze ontwikkeling en mogelijke negatieve effecten voorkomen. Dat kan door in te zetten op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Dit vraagt om creativiteit, innovatie, samenwerking en ambitie. Op onderdelen is nuancering en bijstelling van de Toekomstvisie 2030 nodig. In de bijlage is een overzicht van doelstellingen uit de toekomstvisie 2030 opgenomen. Deze zijn getoetst aan de huidige inzichten en opvattingen uit Toekomstbestendig Bronckhorst. Daaruit wordt duidelijk welke doelstellingen gehandhaafd kunnen blijven en welke doelstellingen niet meer passen.

### **PARAGRAAF 2.2.1. KERNKWALITEITEN (UIT TOEKOMSTVISIE BRONCKHORST 2030)**

De kernkwaliteiten zijn in de Toekomstvisie als volgt beschreven:

- Landschap: afwisselend landschap, coulisselandschap, vele jaren niet veranderd en dus herkenbaar, geen grootschalige veranderingen aan het landschappelijk raamwerk.
- Rust en ruimte: er is rust en ruimte omdat er geen kernen aan elkaar gebouwd zijn waardoor er ruimte is. Als er ruimte is, dan ontstaat er rust. De rust komt ook door de aard en mentaliteit van de bewoners.
- Naoberschap: naastenzorg, integriteit, loyaliteit, zorg voor elkaar, elkaar kennen en gemeenschapszin.
- Landbouw: van oudsher landbouwgebied met veel boerenbedrijven, economische drager van het landschap, boeren zijn belangrijk voor het onderhoud van het landschap.
- Kleinschaligheid: kleine kernen, geen grootstedelijke ontwikkelingen, geen flats of veel hoogbouw, woningbouw en bedrijvigheid passend en/of versterkend bij de kern of het landschap.
- Woon- en werkklimaat: je thuis voelen, ruimte hebben om te leven, veiligheid.

### **PARAGRAAF 2.2.2. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN**

#### **Blijvend Bronckhorst (uit Toekomstvisie 2030)**

In de Toekomstvisie kiest de gemeente Bronckhorst voor het scenario "Blijvend Bronckhorst". Dit scenario *biedt enerzijds tegenwicht (aan de trends) door te ontwikkelen op duurzaamheid (dat kan zowel fysiek als sociaal) en is er op gericht dit te behouden. Ook al wijzen bepaalde trends de andere kant op. Maar het behoud veert mee met in hoeverre de trends en ontwikkelingen impact hebben op de gemeente Bronckhorst.*

#### **Ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en inzetten op kwaliteit (Toekomstbestendig Bronckhorst, 2010)**

Bronckhorst accepteert de trends zoals die door de erkende onderzoeksinstituten worden gepresenteerd. De meest in het oog springende trends zijn de demografische ontwikkeling (bevolkingsdaling, meer ouderen, minder jongeren) en de economische recessie.

De gemeente Bronckhorst stemt haar visie af op deze trends. In de geactualiseerde visie Toekomstbestendig Bronckhorst geeft de gemeente aan welke richting de komende jaren nodig is en welke keuzes daarbij horen.

De ambitie van Bronckhorst is gericht op het behouden en verbeteren van de kwaliteit voor wonen, werken en recreëren voor de huidige en toekomstige inwoners van Bronckhorst. De gemeente wil de dynamiek in de samenleving versterken en ruimte geven aan de krachten die Bronckhorst maken wat het is en kan worden.

Toekomstbestendig Bronckhorst is gebaseerd op drie ontwikkelingen: demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en financiële krimp.

In de notitie “kaders Toekomstbestendig Bronckhorst” zijn de volgende kaders omschreven:

- Eigen verantwoordelijkheid van inwoners en maatschappelijke organisaties daar waar dat kan.
- Kwaliteit: de uitwerking van kwaliteit verschilt per beleidsterrein.

De gesprekken met de maatschappelijke organisaties en de bijeenkomsten met inwoners bevestigen dat dit belangrijke kaders zijn. Op basis van de uitkomsten van het participatietraject zijn deze kaders verder uitgewerkt en verfijnd. Dit is gedaan per thema.

*De uitkomsten van bijeenkomsten met inwoners en organisaties kunnen we typeren met begrippen als versterken middenveld, meer samenwerking en netwerkvorming, eigen verantwoordelijkheid, minder afhankelijkheid overheid, kernen op maat bedienen, preventie, focus op meest kwetsbaren, scherpe keuzes maken, geen overlap en meer efficiency, vraaggericht, kiezen voor kwaliteit, maatschappelijk ondernemen.*

### **Verscheidenheid en verbinden**

Op basis van de gesprekken met inwoners en maatschappelijke organisaties nemen we ook een aantal aspecten op in de algemene visie die betrekking hebben op de relatie gemeente en inwoners, gemeente en maatschappelijke organisaties.

- **De kracht van verscheidenheid**

Bronckhorst is een grote gemeente met een grote verscheidenheid aan kernen en gebieden. Meer verantwoordelijkheid aan de samenleving geven betekent dat er ook verschillen (tussen kernen en/of gebieden) kunnen optreden. Deze verschillen moeten we accepteren.

Verscheidenheid accepteren betekent nadrukkelijk niet “overlaten aan het toeval”.

Accepteren en loslaten betekent dat binnen de algemene doelen ruimte wordt gegeven aan de eigen invulling door inwoners en maatschappelijke organisaties. Op die manier kan de gemeente ruimte geven aan de kracht die in de samenleving zelf aanwezig is. De rol van de gemeente is gericht op het “mogelijk maken van” en niet op het “controleren en beheersen van”.

- **Versterken van verbinding**

In verschillende bijeenkomsten is de gemeente gevraagd een rol te spelen bij het opzetten van netwerken, het faciliteren van samenwerking, ontmoeting, etc. De gemeente ziet hier voor zichzelf een rol. Het maatschappelijk middenveld bestaat uit een enorme verscheidenheid aan maatschappelijke organisaties. In de samenleving is een groot (menselijk) kapitaal te vinden, mensen (professionals, vrijwilligers, inwoners) met kennis, ideeën en energie. De juiste combinaties van mensen en maatschappelijke organisaties kunnen leiden tot prachtige initiatieven en verbeteringen. Hoe kunnen we dit aanboren en benutten? Hoe kan de gemeente de samenleving hierin ondersteunen, faciliteren en stimuleren? De gemeente wil bijdragen aan nieuwe netwerkvorming, nieuwe combinaties, het gebruik van nieuwe instrumenten (bijv. sociale media). Uiteindelijk is het aan de partijen zelf om het netwerk daadwerkelijk tot stand te brengen en te gebruiken. De gemeente speelt een aanjagende rol maar legt de verantwoordelijkheid voor de verdere uitvoering bij de maatschappelijke organisaties en inwoners.

### **Duurzaam en toekomstbestendig**

Duurzaamheid betekent dat plannen en activiteiten op lange termijn houdbaar zijn. We streven daarom naar plannen die “inhoudelijk robuust” zijn. Dat wil zeggen producten die sterk onderbouwd zijn, die gebaseerd zijn op de ingebrachte kennis en informatie en die zoveel mogelijk rekening houden met nieuwe ontwikkelingen en innovaties.

Duurzaam wil ook zeggen dat de plannen *op lange termijn uitvoerbaar* zijn. De plannen moeten realistisch zijn, passen binnen wet- en regelgeving, etc. Van belang is hier ook het draagvlak; een gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen voor de uitvoering.

Duurzaam betekent hier ook dat de plannen die ontwikkeld worden *op lange termijn financieel houdbaar* zijn en zo veel mogelijk financieel zelfstandig (zonder of met beperkte gemeentelijke financiële bijdragen) kunnen functioneren.

Toekomstgericht betekent dat het geen doel op zich is om oude/ verloren zaken/voorzieningen terug te halen of om huidige voorzieningen krampachtig in stand te houden. Uitgangspunt zijn de (toekomstige) behoeften en ontwikkelingen, zoeken naar antwoorden die daarbij passen. Dat kunnen natuurlijk ook oude of huidige voorzieningen zijn, maar dat is geen doel op zich.

Toekomstgericht betekent ook dat de plannen rekening houden met maatschappelijke trends en ontwikkelingen waar Bronckhorst mee te maken heeft. Er zijn trends en ontwikkelingen die de gemeente zelf niet (of nauwelijks) kan beïnvloeden. Het zijn bewegingen die al jaren bezig zijn, die landelijk, nationaal of wereldwijd spelen.

### **Meerwaarde en efficiency**

Gemeentelijk beleid (en uitvoering daarvan) moet een antwoord bieden op concrete vragen / behoeften. Beleid moet ook een duidelijke meerwaarde hebben. Die meerwaarde moet aantoonbaar en aanwijsbaar zijn. Plannen en activiteiten moeten een aantoonbaar antwoord zijn op de behoeften.

Uitgangspunt is om met zo weinig mogelijk middelen (geld, personeel en materieel) zo veel mogelijk te bereiken. Continue uitdaging is om te werken aan creatieve oplossingen, combinaties, werkwijzen, etc. Werken aan oplossingen die meerdere doelen dienen, hoe kunnen we (gemeente, inwoners en maatschappelijke organisaties) anders organiseren, meer en beter samenwerken.

## **OPDRACHT**

### **Hoe verbinding faciliteren?**

- Realiseer een (virtueel) platform voor maatschappelijke organisaties (professionals, vrijwilligers) en inwoners voor: ontmoeting en het ontstaan van nieuwe combinaties, nieuwe initiatieven.
- Dit platform is duurzaam (weinig onderhoud vraagt) en wordt uiteindelijk door maatschappelijke organisaties zelf in stand gehouden.

### **Algemene oproep aan alle maatschappelijke organisaties:**

Maak een analyse:

- Wat betekenen de demografische ontwikkelingen voor de eigen organisatie en hoe gaat u daarop inspelen?
- Wat betekent vermindering of stoppen van gemeentelijke (financiële) middelen voor uw organisatie?
- Hoe kunt u anders (efficiënter) organiseren, waar is overlap met andere organisaties?
- Zoek naar (creatieve) oplossingen
- Zoek elkaar op (over grenzen heen): zoek naar overeenkomsten, wat bindt ons, wat delen we, waar kunnen we elkaar versterken.



## PARAGRAAF 2.3. RICHTING PER THEMA

In de notitie “kaders Toekomstbestendig Bronckhorst” bestaat het kader uit twee aspecten: eigen verantwoordelijkheid en kwaliteit. Per beleidsterrein is in die notitie beschreven wat daaronder wordt verstaan. In deze visie zijn deze kaders verder uitgewerkt en verfijnd. Hieruit wordt duidelijk welke richting en opdracht de gemeente voor zichzelf ziet de komende jaren: wat zijn de centrale thema’s en waar liggen de prioriteiten?

De volgende thema’s worden onderscheiden:

- Zorg en Welzijn
- Kindvoorzieningen
- Accommodaties
- Ruimte
- Economie
- Dienstverlening

De richting die hieronder per thema wordt gegeven, is het uitgangspunt voor alle beleidsterreinen die daaronder vallen. In bijlage is een overzicht opgenomen van de beleidsterreinen per thema. De richting van de thema’s wordt doorvertaald naar die beleidsterreinen. De beleidsterreinen worden “getoetst” aan de geactualiseerde visie Toekomstbestendig Bronckhorst. Dit leidt tot beoordeling van die beleidsterreinen; passen deze bij de visie of willen we hier bijsturen of stoppen met een taak. Die beoordeling leidt vervolgens tot keuzes binnen die beleidsterreinen en uiteindelijk tot keuzes op product/-activiteitsniveau. De financiële consequenties zijn op deze manier een gevolg van de inhoudelijke keuzes.

### PARAGRAAF 2.3.1. THEMA ZORG EN WELZIJN

Het thema zorg en welzijn betreft alle 9 prestatievelden van de WMO. Dat betekent zorg en welzijn in brede zin; van huishoudelijke zorg tot verenigingen, van centrum voor jeugd en gezin tot (ouderen)advies, van algemeen maatschappelijk werk tot wonen, van verslavingszorg tot verkeer en vervoer.

Onder zorg en welzijn vallen ook de gemeentelijke taken in het kader van de WWB, WIJ, WSW en Wajong (straks WWNV: Wet werk naar vermogen).

*Zorgpunten uit de bijeenkomsten:*

- *Relatie vrijwilligers – professionals*
- *Kwaliteit van de zorg*
- *Zorg in het buitengebied*
- *Eigen verantwoordelijkheid van inwoners*
- *Betaalbaarheid van de zorg*
- *Sociale samenhang*
- *Samenhang/relatie jeugd-ouderen*
- *Toekomst verenigingen*
- *Verdwijnen culturele voorzieningen*

De afgelopen jaren zijn steeds meer taken op het terrein van zorg en welzijn naar de gemeente gekomen. Deze trend zet door. De komende jaren wordt nog een aantal taken uit de ABWZ overgeheveld naar gemeenten. Daarnaast wordt de gemeente verantwoordelijk voor de Jeugdzorg en wordt de Wet Werken naar Vermogen van kracht.

Een extra aandachtspunt voor Bronckhorst is de vergrijzing. Als gevolg van de vergrijzing neemt het aandeel oudere inwoners toe. Hoewel mensen ook steeds gezonder en vitaler ouder worden, neemt de behoefte aan zorg toe naarmate mensen ouder worden.

De gemeente wil een goede kwaliteit zorg- en welzijnsvoorzieningen behouden. De gemeente wil scherper inzetten op inwoners die het echt nodig hebben en dienstverlening meer baseren op het principe van eigen kracht. Door meer efficiency moeten financiële middelen beschikbaar komen om de kwaliteit te behouden en verbeteren.

De grootste uitdaging op dit terrein is de versterking van inwoners zelf door preventie en de inzet van voorliggende voorzieningen. Op die manier wil de gemeente ervoor zorgen dat inwoners zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden en zo min mogelijk een beroep hoeven doen op duurdere (curatieve) voorzieningen. Hoe kunnen inwoners in het algemeen en kwetsbare inwoners in het bijzonder, in staat worden gesteld om zo lang en zo goed mogelijk regie over het eigen leven te houden?

In het algemeen streven we ernaar dat alle inwoners (met of zonder beperking) meedoen en dat zoveel mogelijk doen binnen de reguliere “gewone” voorzieningen. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl, onderdeel daarvan is ook ‘meedoen’. Een deel van de inwoners heeft op enig moment iets meer nodig, begeleiding, ondersteuning, om mee te blijven doen en de regie op het eigen leven te houden. Voor een kleine groep is dit niet voldoende. Zij hebben intensievere vormen van ondersteuning, hulpverlening of zorg nodig.

### **Goede basis**

Een groot deel van de inwoners is goed in staat haar eigen leven in te richten. Door het rijker worden van de samenleving (welvaart, maar ook mondiger) is er minder behoefte aan inzet van professioneel (welzijns)werk. Veel inwoners zijn prima in staat om eigen netwerken te organiseren, sociale samenhang te creëren. De rol van de gemeente en in het verlengde hiervan, de rol van de (professionele) maatschappelijke organisaties (door de overheid gesubsidieerd) kan hier beperkt zijn. Die basisvoorzieningen bieden alle inwoners van de gemeente Bronckhorst de mogelijkheid om gezond te leven, te ontmoeten, ontplooiën en bewegen. Deze activiteiten hoeven niet altijd in de gemeente zelf plaats te vinden. Het aanbod kan geboden worden door vrijwilligersorganisaties, maatschappelijke organisaties (ook commerciële) en met of zonder (financiële) middelen van de gemeente. Sterke inwoners dragen de basisvoorzieningen die voor alle inwoners toegankelijk zijn.

De concrete invulling van de basisvoorzieningen kan per gebied en kern verschillen. Dit is afhankelijk van de wijze waarop inwoners en organisaties dit vormgeven. De gemeentelijke rol hierin bestaat uit faciliteren: mogelijk maken dat inwoners deze voorzieningen organiseren. De gemeente kan ook een aanjaagfunctie vervullen, door het samenbrengen van partners (zie algemene visie verbinden), het inzetten van ontwikkel-/ stimuleringsubsidies en prestatiesubsidies. Subsidies zijn geen automatisme en alleen bedoeld voor inwoners die dat echt nodig hebben. Bovendien moet er een duidelijk doel zijn dat in lijn is met gemeentelijke doelstellingen en moet duidelijk zijn dat er efficiënt gewerkt en georganiseerd wordt.

### **Versterken van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid**

De sociaal maatschappelijke infrastructuur moet zich richten op het versterken van de eigen kracht van inwoners. De ondersteuning aan inwoners moet vorm krijgen vanuit het perspectief van maatschappelijke participatie, “meedoen”, en minder vanuit het perspectief van zorgverlening. Dit moet zoveel mogelijk geboden worden binnen de “gewone” omgeving van inwoners; de reguliere- / basisvoorzieningen.

Dit betekent een veranderende de inzet en rol van de maatschappelijke organisaties, de professional (binnen maatschappelijke organisaties en binnen de gemeente), de rol van vrijwilligers. Eigen kracht en verantwoordelijkheid betekenen ook een beroep doen op de

inwoner. Als inwoner heb je niet alleen de verantwoordelijkheid om in je eigen onderhoud te voorzien, maar ook om voor je naasten te zorgen en je vrijwillig voor de samenleving in te zetten.

### **Preventie en zorg voor kwetsbaren**

De gemeente wil inzetten op preventie en zorg voor de groep kwetsbare inwoners. Allereerst wil de gemeente de sociaal maatschappelijke infrastructuur versterken om daarmee te voorkomen dat inwoners “kwetsbare inwoners” worden (preventie). Onder “kwetsbare inwoners” wordt verstaan inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn de regie over hun eigen leven te voeren. Dit heeft vooral te maken met het kunnen opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk (inclusief regulier werk), waardoor inwoners een beroep moeten doen en afhankelijk kunnen worden van welzijns- of zorgvoorzieningen (individuele voorzieningen, (zorg)professionals, etc.).

Bij de kwetsbare inwoners vraagt de invulling van de eigen verantwoordelijkheid om bijzondere aandacht en begeleiding. Vanuit het principe van wederkerigheid moet echter altijd gekeken worden naar wat iemand zelf kan doen, zelf kan inbrengen. Voor de inwoner die gedwongen is een beroep te doen op de zorgvoorzieningen wil de gemeente de zorg op een goed niveau garanderen.

Dit vraagt van maatschappelijke organisaties om vraaggericht werken: het juiste aanbod zo dicht mogelijk bij de vrager. Het vraagt van maatschappelijke organisaties (hun medewerkers) een houding van “direct er op af”, outreachend werken. Het vraagt ook om een goede samenwerking: maatschappelijke organisaties (vrijwillig en professioneel) kennen elkaars capaciteiten, mogelijkheden en beperkingen. Professionals, vrijwilligers en inwoners vullen elkaar aan en werken samen in een optimale verhouding in het belang van de vrager.

### **Stimuleren en faciliteren van samenwerking**

Er is veel bereidheid tot samenwerking en er zijn veel ideeën over hoe die samenwerking eruit kan zien. Maatschappelijke partners kennen elkaar lang niet altijd. De gemeente wil de netwerkvorming om de samenwerking mogelijk te maken, verder faciliteren en op onderdelen actief stimuleren (d.m.v. bijeenkomsten, inzet social media). Uiteindelijk zijn de maatschappelijke organisaties zelf verantwoordelijk voor het onderhouden van de contacten, het ontwikkelen van initiatief en het aangaan van samenwerking. Zie het algemeen kader van de visie onder “Versterken van verbinding”.

### **Toegang tot zorg en welzijn**

De gemeente streeft naar een welzijn- en zorgaanbod dat dicht bij de inwoners is. De gemeente kiest voor een gebiedsgerichte benadering; gemeente en maatschappelijke organisaties kijken samen wat er per gebied nodig is en hoe het aanbod hier goed op kan aansluiten en sterker kan worden. Dat kan door goede afstemming, samenwerking en voorkomen van overlap.

Voor de inwoner moet helder zijn waar hij met zijn vraag terecht kan. De inwoner moet, waar hij ook terecht komt, dezelfde kwaliteit vinden. Dit betekent dat er criteria moeten zijn voor de wijze waarop maatschappelijke organisaties werken. De werkwijze van maatschappelijke organisaties moet gericht zijn op de vraag achter de vraag en gebaseerd op de eigen kracht van de burger.

Welzijn en zorg dichtbij betekent ook dat de inwoner goede toegang heeft om de vraag te stellen (schriftelijk, digitaal, telefoon, huisbezoek). Dit hoeft niet te betekenen dat de organisatie die de ondersteuning levert ook zelf fysiek dichtbij is, het kan ook een regionale organisatie zijn of een organisatie in een andere gemeente gevestigd. Als de ondersteuning zelf maar wel dicht bij de inwoner geleverd wordt en past binnen de kaders van Bronckhorst. Ook de virtuele (digitale) toegang tot en levering van diensten (ondersteuning, begeleiding, zorg) is hierin een belangrijk aandachtspunt. Vooral in een gemeente als Bronckhorst met een uitgestrekt gebied, kleine kernen en een groot buitengebied kan dit inwoners veel mogelijkheden bieden om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.

### **Efficiency / Vereenvoudiging**

De gemeente staat voor de taak om haar inwoners de ondersteuning te bieden die voldoende is om de eigen regie op te pakken. Welk aanbod is daarvoor nodig en hoe kan je dat slim organiseren? Het in stand houden van de bestaande situatie, met veel maatschappelijke organisaties die elkaar deels overlappen, is geen doel op zich. De gemeente zal in haar toekomstig beleid vanuit inhoudelijke overwegingen beoordelen welk aanbod van diensten noodzakelijk is en door de gemeente gefaciliteerd moet worden. Zij zet haar subsidies in op activiteiten en prestaties die een bijdrage leveren aan het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelen en die deel uitmaken van een integrale en resultaatgerichte werkwijze.

#### **OPDRACHT**

De gemeente organiseert een werkbijeenkomst met alle betrokken zorg- en welzijnsorganisaties. In die bijeenkomst gaan deze partijen gezamenlijk aan de volgende opdracht werken:

- Omschrijf wat we verstaan onder “kwetsbaar” en “risico om kwetsbaar te worden”;
- Maak een scan per gebied met daarin: de ontwikkeling van de vraag (mede op basis van de demografische ontwikkeling), het benodigde aanbod, de knelpunten op het terrein van wonen, welzijn, werk, zorg en mobiliteit;
- Maak afspraken over een goede en efficiënte toegang tot de zorg, welzijn, wonen en werk;
- Maak afspraken over de wijze waarop maatschappelijke organisaties klanten kunnen ondersteunen in de zelfredzaamheid en geef aan wat dit betekent voor de huidige dienstverlening, producten en voor de (subsidie) afspraken;
- Maak afspraken over de invulling van Welzijn nieuwe stijl;
- Formuleer een gezamenlijke visie op wonen en zorg met als onderdelen: woonservicezone, mogelijkheden van domotica – digitale zorg;
- Maak een doorlichting van het aanbod en de organisatie van alle uitvoerende organisaties en de subsidies: toets deze aan de uitgangspunten van de visie en op efficiency (overlap en overhead);
- Leg afspraken vast over taken, rollen, dienstverlening en werkwijzen vast in convenanten en / of (subsidie) afspraken.

### **PARAGRAAF 2.3.2. THEMA KINDVOORZIENINGEN**

Onder kindvoorzieningen verstaan we het onderwijs en de voor-, - tussen en naschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen, kinderdagopvang en BSO).

Zorgpunten uit de bijeenkomsten:

- Onvoldoende aanbod en bereikbaarheid hoger onderwijs
- Sluiting scholen
- Samenwerking / fusie
- Verkeersveiligheid rondom scholen
- Functie school t.a.v. leefbaarheid
- Kwaliteit onderwijs, brede school

De demografische ontwikkeling heeft nu al een merkbare invloed op het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen. Het aantal aanmeldingen van nieuwe leerlingen loopt terug. Door deze demografische ontwikkelingen zal de vraag naar kindvoorzieningen de komende jaren afnemen. De gemeente wil hierop inspelen door de kindvoorzieningen zoveel mogelijk te clusteren. Op die manier kan een goed niveau kindvoorzieningen behouden blijven zodat alle kinderen uit Bronckhorst toegang hebben tot kwalitatief goede voorzieningen.

### **Rol gemeente en rol maatschappelijke organisaties**

De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke kwaliteit van deze voorzieningen ligt bij de schoolbesturen en de besturen en directies van peuterspeelzalen en kinderopvang. De gemeente is (mede)verantwoordelijk voor het voorkomen van ontwikkelingsachterstanden, (vroeg)signaleren, voortijdig schoolverlaten, etc. Belangrijke (uitvoerende) partners hierin zijn de peuterspeelzalen, kinderopvangorganisaties, en onderwijsinstellingen (de kindvoorzieningen).

Dus hoewel de gemeente formeel geen verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs raakt de inhoudelijke kwaliteit van deze voorzieningen duidelijk de verantwoordelijkheid van de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente een specifiek taak op het terrein van de onderwijshuisvesting. De gemeente is dan ook van mening dat zij op dit terrein een regierol heeft.

### **Kwaliteit is leidend**

De gemeente is van mening dat de ontwikkeling van het kind en dus de kwaliteit van de kindvoorzieningen centraal moet staan in het organiseren en vormgeven van de kindvoorzieningen. Andere overwegingen zoals de leefbaarheid van dorpen, de verzuiling binnen het onderwijs, de aantallen scholen (spreiding) zijn ondergeschikt aan de kwaliteit van de kindvoorzieningen. Met andere woorden; het doel is goede kindvoorzieningen en niet (het in stand houden van) een gebouw.

De gemeente Bronckhorst kiest voor een actieve rol om de afname van kindvoorzieningen te begeleiden. Daarbij streeft zij naar bundeling/concentratie van scholen en voorschoolse voorzieningen.

### **Gezamenlijk gebiedsgericht toekomstplan**

De besturen van de kindvoorzieningen en de gemeente hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het voorzien in goede voorzieningen voor kinderen van Bronckhorst. In Bronckhorst is een groot aantal basisscholen en voorschoolse voorzieningen.

Beslissingen over de toekomst van één enkele kindvoorzieningen heeft effect op de toekomst van andere kindvoorzieningen in de directe omgeving, in de gemeente.

De gemeente doet daarom een beroep op de besturen van deze voorzieningen om een gezamenlijk gebiedsgericht toekomstplan te maken voor de kindvoorzieningen in de gehele gemeente. Per gebied wordt een analyse van de toekomstige vraag en benodigd aanbod gemaakt. De gemeente definieert samen met de partners de gebieden, die gebieden kunnen (gemeente)grensoverschrijdend zijn. Het plan geeft een gezamenlijke visie op de kwaliteit van de kindvoorzieningen, de invulling/organisatie van passend onderwijs, het plan is duurzaam en gaat uit van multifunctioneel gebruik van (school) gebouwen.

De gemeente baseert vervolgens haar onderwijshuisvestingsbeleid (IHP) op de bevolkingsprognoses en het gezamenlijke gebiedsgerichte toekomstplan en zet daarbij in op efficiency en duurzaamheid. De beschikbare financiële middelen zijn hieraan gerelateerd: minder kinderen betekent ook minder beschikbare financiële middelen voor onderwijshuisvesting. Aan iedere aanvraag voor renovatie of nieuwbouw wordt vooraf onderzocht welke alternatieven (andere gebouwen) ook geschikt kunnen zijn (of worden), welke andere (mede)gebruik mogelijk is, etc. Aanvragen voor nieuwbouw, verbouw, grootonderhoud en renovatie worden alleen in behandeling genomen als deze in lijn zijn met het gebiedsgericht toekomstplan met daarin de gebiedsgerichte visies ten aanzien van het onderwijs voor de komende 10-20 jaar.

### **Toegang tot onderwijs**

Alle kinderen in de gemeente Bronckhorst moeten toegang hebben tot onderwijs. De gemeente van mening dat voor kinderen in de basisschoolleeftijd onderwijs in de eigen omgeving het beste is voor de ontwikkeling van het kind. In het gebiedsgericht totaalplan formuleren de kindvoorzieningen en de gemeente samen wat ze onder kwaliteit verstaan, onderdeel daarvan is passend onderwijs. De gemeente wil initiatieven op dit terrein mede

mogelijk maken, voorwaarde is wel dat er sprake is van een gezamenlijke benadering (onderlinge afstemming als onderdeel van het gebiedsgerichte toekomstplan) en dat initiatieven een aantoonbare meerwaarde hebben ten opzicht van het onderwijsaanbod in de gemeente Bronckhorst.

Het leerlingenvervoer dienst als vangnet, in situaties waarin het echt niet mogelijk is om in de eigen omgeving onderwijs te volgen kan leerlingenvervoer ingezet worden. De gemeente volgt hierin de wetgeving en minimale uitvoering daarvan.

### **Bewegingsonderwijs**

In de huidige situatie faciliteert de gemeente het bewegingsonderwijs door te voorzien in accommodaties en door het faciliteren van het vervoer daar naar toe. De gemeente is van mening dat het bewegingsonderwijs efficiënter en goedkoper georganiseerd kan worden met nog steeds een goede kwaliteit. Het is de verantwoordelijkheid van schoolbesturen om het bewegingsonderwijs (gezamenlijk) op een zo efficiënt mogelijke manier in te vullen. De gemeente verwacht van de schoolbesturen dat zij hiervoor een plan opstellen en gaat haar beleid en beschikbare financiële middelen baseren op de minimale variant (volgens wettelijke eisen). Scholen kunnen andere keuzes maken, de meerkosten daarvan zijn dan voor de scholen zelf.

### **OPDRACHT**

De gemeente organiseert een werkbijeenkomst voor alle kindvoorzieningen. In die bijeenkomsten maken deze partijen een gebiedsgericht totaalplan kindvoorzieningen. In die bijeenkomst gaan deze partijen gezamenlijk aan de volgende opdracht werken:

- Breng de ontwikkeling van de vraag naar kindvoorzieningen in beeld (per gebied);
- Omschrijf / definieer de gewenste van kwaliteit van de kindvoorzieningen (inclusief visie passend onderwijs, continuroosters, onderlinge samenhang en samenhang met voorzieningen op andere terreinen zoals sport, cultuur, etc.);
- Vertaal dit naar het benodigde aanbod kindvoorzieningen en maak afspraken over de organisatie van dit aanbod;
- Breng de consequenties voor de huisvesting in beeld;
- Houdt rekening met de financiële haalbaarheid op lange termijn (duurzaam en efficiënt).

### **Opdracht aan gemeente en schoolbesturen**

Stel een plan op voor een zo efficiënt mogelijke organisatie van het bewegingsonderwijs met hierin aandacht voor:

- Behouden van kwaliteit van bewegingsonderwijs;
- De wettelijke minimum eisen;
- Mogelijkheden om gymonderwijs van groepen en scholen te combineren;
- Mogelijkheden voor samenwerking met sportorganisaties / -verenigingen;
- Het beperken van (de gemeentelijke kosten van) busvervoer naar accommodaties;
- Het gebruik van alternatieven (accommodaties): buitenruimte, sportverenigingen, etc.

### PARAGRAAF 2.3.3. THEMA MAATSCHAPPELIJKE ACCOMMODATIES

Dit thema betreft de maatschappelijke accommodaties die in de huidige situatie afhankelijk zijn van gemeentelijke financiële middelen of in gemeentelijk bezit en/of beheer zijn, zoals; zwembaden, sporthallen / gymlokalen, buitensportaccommodaties en dorpscentra.

Zorgpunten uit de bijeenkomsten

- Bereikbaarheid voorzieningen / mobiliteit
- Multifunctioneel gebruik van ruimtes

De hoeveelheid en spreiding van de maatschappelijke accommodaties is tot stand gekomen in de vijf voormalige gemeenten. Het beleid van de gemeente is de laatste jaren vooral gericht op het in stand houden van (de kwaliteit van de) accommodaties. In het toekomstige beleid is het in stand houden van een accommodatie niet langer een doel op zich. Gelet op de demografische ontwikkelingen is de conclusie gerechtvaardigd dat er nu (of ten minste in de nabije toekomst) een overcapaciteit is in de hoeveelheid maatschappelijke accommodaties. Het in stand houden van alle (huidige) accommodaties in combinatie met een lagere bezetting, betekent dat de kosten voor de accommodaties voor de gemeente de komende jaren verder gaan toenemen. Dit gaat ten koste van andere taken van de gemeente. Het aantal (gemeentelijke) accommodaties zal de komende jaren afnemen. De gemeente wil een andere rol ten aanzien van de accommodaties. We maken een onderscheid tussen zwembaden, sporthallen en gymzalen, voetbal- (en kofbal) velden en dorpscentra.

Type accommodatie	Richting
Zwembaden	Buitenbaden hebben een recreatieve functie en een breedtesportfunctie. Wij beschouwen één buitenbad in Bronckhorst als het basisniveau. Gezien de hoeveelheid binnenbaden in de directe omgeving van Bronckhorst, wordt een binnenbad niet gezien als onderdeel van het basisniveau. De gedachte van privatisering, zoals die in het huidige beleid is verwoord, krijgt verdere invulling. De instandhouding van buitenbaden of een binnenbad wordt overgelaten aan (markt) partijen. De aanwezigheid van (markt) partijen die baden willen overnemen zonder gemeentelijke bijdragen in de latere exploitatie bepaalt de uiteindelijke hoeveelheid baden.

Sporthallen en gymzalen	Op dit moment zijn er 7 sporthallen (5 gemeente) en 6 gymzalen (4 gemeente) in Bronckhorst. Gelet op de aanwezige roosterruimte en de demografische ontwikkelingen kan op voorhand geconcludeerd worden dat het aantal sporthallen en gymzalen kan afnemen zonder dat de mogelijkheid om overdekt te sporten in het gedrang komt. Wij willen vaststellen uit hoeveel sporthallen en gymlokalen het basisniveau moet bestaan. Deze aantallen willen we nog nader onderzoeken, door te onderzoeken wat de te verwachten toekomstige bezettingsgraad van de overdekte sportaccommodaties is. De financiële middelen zullen op deze hoeveelheid sporthallen en gymzalen worden afgestemd. Wel willen we de rol voor de gebruikers vergroten voor wat betreft het beheer en onderhoud van de sporthallen en gymzalen. De instandhouding van meer sporthallen of gymzalen wordt overgelaten aan (markt) partijen. Mocht hierdoor de bezetting van accommodaties waarvoor de gemeente zich verantwoordelijk voelt zeer laag worden, kan het in stand houden daarvan ter discussie komen. De gemeente houdt haar verantwoording met betrekking tot het bewegingsonderwijs.
-------------------------	--

Voetbalvelden (+ korfbal)	Op dit moment zijn er 13 voetbalaccommodaties (2 particulier), 1 korfbalaccommodatie. Gelet op de demografische ontwikkelingen, zal het aantal en/of omvang van de buitensportaccommodaties afnemen. Momenteel werken de verenigingen plannen uit waarbij uitgegaan wordt van eigen beheer, het eenmalig ontvangen van een "bijdrage" en het vervolgens zonder gemeentelijke middelen in stand houden van de buitensportaccommodaties. De gemeente stuurt op overdracht van eigendom, beheer en onderhoud van velden, accommodaties en groenvoorzieningen. Wij bieden ruimte aan de verenigingen om het proces dat nu in gang is gezet te voltooien.
Dorpscentra	De gemeente heeft geen rol in de exploitatie van dorpscentra. Dat betekent dat dorpscentra als zodanig geen onderdeel vormen van het basisniveau van maatschappelijke accommodaties. De aanwezigheid van een (markt)partij die de accommodatie wil overnemen bepaalt de spreiding. Wel blijft als randvoorwaarde bestaan, dat inwoners van Bronckhorst voldoende gelegenheid blijven hebben om elkaar te ontmoeten.

De gemeente hanteert de volgende algemene uitgangspunten voor de maatschappelijke accommodaties:

- De gemeente wil geen maatschappelijke accommodaties in eigen beheer en streeft naar geen maatschappelijke accommodaties in bezit
- Accommodaties moeten onafhankelijk van gemeentelijke middelen kunnen functioneren (ook op lange termijn)
- Er zijn geen (huurders)onderhoudskosten van accommodaties voor de gemeente;
- De accommodaties worden zo efficiënt mogelijk gebruikt
- Efficiënt gebruik van accommodaties is een verantwoordelijkheid van iedereen
- Kosten beperken kan ook door afspraken te maken met andere verenigingen; samen trainen, fuseren, etc.

### ***Bereikbaarheid en kwaliteit***

Argumenten als kwaliteit, noodzakelijkheid en duurzaamheid van een accommodatie gaan boven argument van nabijheid. Accommodaties zijn nooit voor iedereen nabij. Een verandering in spreiding betekent een verandering in nabijheid, maar daarmee niet een beperking van de bereikbaarheid. De bereikbaarheid van accommodaties hoeft niet te betekenen dat accommodaties binnen 5 minuten of te voet beschikbaar moet zijn. De kwaliteit van een accommodatie naar de toekomst toe staat voorop.

### ***Multifunctionaliteit***

De bestaande accommodaties moeten multifunctioneel gebruikt worden zodat het meedoen voor mensen zoveel mogelijk gecombineerd kan worden met andere functies waar ze gebruik van maken.

De gemeente stelt multifunctioneel gebruik van accommodaties als voorwaarde.

Multifunctioneel gebruik is echter geen tovermiddel om alle bestaande accommodaties beter te bezetten, exploitabel te maken en in stand te houden. Het aantal inwoners daalt, dus ook het aantal noodzakelijke accommodaties dat nodig is daalt. Multifunctioneel gebruik is wel een voorwaarde om kwalitatief goed aanbod van accommodaties te houden.



## **OPDRACHT**

### **Opdrachten aan de gemeente**

#### Zwembaden

- Start een traject om de zwembaden te privatiseren en/of onafhankelijk te maken van gemeentelijke financiële middelen.
- Overleg met de omliggende gemeenten over hun beleid ten aanzien van de binnenbaden.

#### Sporthallen

- Benoem de minimaal acceptabele bezettingsgraad (op basis van huidige bezettingsgraad, benchmark, kosten in verhouding tot aantal gebruikers en inhoudelijke doelstellingen)
- onderzoek wat de consequenties van de demografische ontwikkelingen voor de (toekomstige) bezettingsgraad)
- geef aan hoeveel sporthallen / gymlokalen zijn nodig, welke spreiding is wenselijk

#### Buitensport

Ga verder met de ingezette lijn: overdracht naar verenigingen.

#### Dorpscentra

Ga verder met de ingezette lijn: dorpscentra functioneren onafhankelijk van de gemeente.

## PARAGRAAF 2.3.4. THEMA RUIMTE

Het thema ruimte bestaat uit een groot aantal onderdelen; Ruimtelijke Ordening, Natuur en Landschap, Verkeer en vervoer, Plattelandsontwikkeling, Woningbouw

Zorgpunten uit de bijeenkomsten:

- Ontwikkeling woondorpen
- Aansluiting woningaanbod en woningbehoefte
- Inrichting / Leefbaarheid platteland
- Bereikbaarheid voorzieningen / mobiliteit
- Beschikbaarheid passende recreatieve voorzieningen
- Aansluiting voorzieningen op de vraag
- Kwaliteit inrichting woongebieden
- Multifunctioneel gebruik van ruimtes

De ontwikkelingen hebben invloed op diverse onderdelen van het thema ruimte. Zo is een duidelijke relatie met de woningbouw en de (omvang) van bedrijventerreinen. De demografische ontwikkeling en dan met name de aspecten ontgroening en vergrijzing vragen aandacht. De ontgroening (minder kinderen) vraagt om een nieuwe beoordeling van de benodigde speelruimte. De trend dat inwoners steeds langer zelfstandig blijven wonen (ook als ze ouder worden en ook als ze een beperking hebben) vraagt om goede toegankelijkheid van woningen en voorzieningen.

Het gaat ook om de feitelijke wijziging van de ruimte (geen toevoeging woonwijken, leegstand, veranderend onderhoud en beheer landschap, geen stedenbouwkundige afhechting van wijken, dorpen) als gevolg van de ontwikkelingen alsook om de beleving van het landschap die verandert.

De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid voor de inrichting en kwaliteit van de openbare ruimte. De gemeente neemt hierin de regierol uitgaande van een visie en het monitoren van ontwikkelingen om deze visie te toetsen en waar nodig te actualiseren.

In het algemeen heeft iedereen een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte die inwoners en maatschappelijke organisaties met elkaar delen. De gemeente gaat ervan uit dat inwoners en maatschappelijke organisaties zich ook verantwoordelijk voelen voor de kwaliteit en veiligheid van hun eigen woning, hun eigen omgeving, hun eigen gemeente (bv. bestrijden zwerfafval). Respect voor anderen, de natuur, het milieu horen daarbij. De gemeente wil dan ook ruimte bieden aan de samenleving om die verantwoordelijkheid te nemen; de gemeente is van de inwoners en niet andersom. De gemeente vervult een handhavende rol, maar neemt niet de verantwoordelijkheid van inwoners en maatschappelijke organisaties over.

De vergaande verantwoordelijkheid van de inwoners wordt mede vorm gegeven door deregulering. Dat heeft ook effect op de ruimtelijke kaders die de gemeente stelt. Standaardisatie en ruime kaders bieden ruimte aan de inwoners en dringen de overheidsrol terug. Een en ander vereist nadere uitwerking.

### **Kwaliteit**

In het algemeen kan geconstateerd worden dat de openbare ruimte een hoge kwaliteit uitstraalt. Onder invloed van de bezuinigingen en de ontwikkelingen kan dit onder druk komen te staan. De gemeente stuurt aan op een versobering van die kwaliteit. Voor het onderhoud van de asfaltwegen hanteert de gemeente het minimumniveau volgens landelijke richtlijnen. De gemeente is van mening dat er binnen de openbare ruimte verschillende kwaliteitsniveaus mogen bestaan. Bijvoorbeeld onderscheid tussen centrum en wijken, tussen kernen en buitengebied, tussen natuurgebied en agrarisch gebied, etc.

De gemeente ziet ook kansen door een bredere sturing op kwaliteit in combinatie met een ruimere integrale aanpak van het beheer.

### **Verkeer en vervoer**

Ten aanzien van (openbaar) vervoer kunnen zich ontwikkelingen voordoen. De keuze voor een gebiedsgerichte benadering en het zoveel mogelijk concentreren van zorgvoorziening en -huisvesting in de kernen heeft alles te maken met de bereikbaarheid en beschikbaarheid van op deze doelgroepen gerichte voorzieningen. Daardoor kan de vervoersbehoefte worden ingeperkt. Anderzijds kan (door deze richting) de behoefte naar vervoer op maat toenemen. Dit vraagt om slimmere organisatie (en combinatie) van verschillende typen vervoer (“zorg”-vervoer, leerlingenvervoer, openbaar vervoer).

Nader onderzoek is nodig naar de ontwikkeling van de vervoersbehoefte, in combinatie met het op het platteland gangbare autobezit. (Meestal meer dan één auto per gezin.) Nu blijkt dat het aanbieden van openbaar vervoer –met als beleidsdoel het autobezit terug te dringen– niet werkt, dient opnieuw te worden gedacht over de positionering van het openbaar vervoer.

### **Groen en wegen**

In de kernen wordt het groen op een minimaal niveau ingericht en onderhouden. Behoud van het huidige niveau kan, als inwoners of organisaties daar zelf een rol in willen spelen (“collectief beheer”). Doel is beleving bewoners over hun woonomgeving positief te beïnvloeden. Als bewoners voor de voor hen belangrijke plekken zorgen is de betrokkenheid groot en de zorg zichtbaar.

Ook de zorg voor andere onderdelen van de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld zwerfafval en speelruimte, kan door middel van collectief beheer opgepakt worden. Daarnaast wordt de inrichting van speelruimte aangepast aan de demografische ontwikkelingen (minder jeugd). De gemeente draagt zorg voor een voldoende spreiding van speelruimte voor kinderen zodat zij zich kunnen bewegen en ontwikkelen.

De openbare ruimte op bedrijventerreinen wordt op een minimaal niveau onderhouden.

Behoud van het huidige niveau kan als bedrijven daarvoor zelf de zorg op zich willen nemen. Parkmanagement biedt kansen.

### **Plattelandontwikkeling / natuur en landschap**

De plattelandontwikkeling baart ons zorgen. Enerzijds zien we een (tijdelijke?) krapte aan landbouwgronden, mede veroorzaakt door de behoefte aan alternatieve brandstoffen, aan de andere kant zien we door terugloop van (Europese) subsidies en de marktontwikkelingen steeds meer agrarische bedrijven in problemen komen. Op dit moment geldt dit vooral voor de varkenssector, maar het is niet zeker dat het daartoe in de toekomst beperkt blijft. Ook op dit gebied speelt de demografische ontwikkeling een rol. Door vergrijzing, gebrek aan opvolging en het wegtrekken van jongeren, in combinatie met weinig rooskleurige economische vooruitzichten, worden veel bedrijven niet meer voortgezet door een volgende generatie.

In combinatie met het feit dat het Bronckhorster landschap zich niet echt leent voor grootschalige bedrijven op de schaal die voor hedendaagse bedrijfsvoering noodzakelijk is, heeft dit grote gevolgen voor de betrokken ondernemers en voor de ontwikkeling van het platteland. Zoals aangegeven is het niet meer mogelijk saneringen te ‘financieren’ met woningbouw. We zullen nieuwe instrumenten moeten ontwikkelen om het verrommelen van het platteland te voorkomen en een goed beheer ervan te waarborgen. De gemeente kan bijvoorbeeld ruimte bieden aan multifunctionaliteit van agrarische bedrijven.

Daarnaast is het digitaal ontsluiten van buitengebied en kernen noodzakelijk om ruimte te bieden aan ontwikkelingen op het terrein van economie (bedrijvigheid) en zorg (virtuele zorg).

### **Ruimtelijke ordening**

Onder invloed van de ontwikkelingen in de woningbouw zal de Ruimtelijke Ordening in onze gemeente ook veranderen. Denk bijvoorbeeld aan inbreidingslokaties in onze dorpen. Als we

daar niet meer kunnen bouwen, wat kan er dan wel. Het bouwen van woningen leverde geld op, maar als alternatieve invullingen gekozen moeten worden is de verwachting dat dit eerder geld kost.

Woningbouw werd ook ingezet bij de sanering van agrarische bedrijven. Ook die mogelijkheid vervalt. Niettemin zal er iets moeten gebeuren met de bedrijven die stoppen. Welke alternatieven kunnen we daarvoor ontwikkelen?

Veel winkelvoorzieningen zijn beschikbaar gekomen omdat ze voor een belangrijk deel gedragen werden door de opbrengsten van de bovengelegen woningen. Nu deze er niet meer zijn, welke mogelijkheden zijn er dan wel voor dorpskern saneringen of ontwikkelingen. Bij het onderdeel economie zal overigens ingegaan worden op de verwachte behoefte aan ruimte voor detailhandel.

Een soortgelijke vraag doet zich voor bij de revitalisering van bedrijventerreinen. Een gerevitaliseerd terrein met veel lege plekken is geen aantrekkelijk scenario. We zullen in overleg met de ondernemers de toekomstige vraagontwikkeling, afgezet tegen de demografische ontwikkeling, minutieus moeten onderzoeken, om aantrekkelijke bedrijfstvestiging te blijven bieden.

Er wordt al geanticipeerd op de demografische ontwikkelingen door regionale samenwerking in de vorm van de uitvoering van de regionale woonvisie en op het gebied van plattelandsontwikkeling (LOP).

### **Woningbouw**

Hier doen zich twee belangrijke ontwikkelingen voor:

- Ter voorkoming van leegstand en waardedaling van de woningvoorraad dient terughoudend omgegaan te worden met nieuwe bouwinitiatieven. Gekeken moet worden of de woningvoorraad op langere termijn – in samenwerking met de betreffende partners- mogelijk verkleind kan worden (Bijvoorbeeld door het afstoten van afgeschreven woningen door de woningcorporaties i.p.v. renovatie);
- Door de demografische ontwikkelingen zal de vraag naar woningtypen veranderen. Er zullen meer woningen voor alleenstaanden en mensen met een beperking moeten komen. Uitgaande van zo lang mogelijke zelfstandigheid van de bewoners zullen woningen hier beter bij aan moeten sluiten. Met andere woorden er moet zoveel mogelijk levensloopbestendig gebouwd en aangepast worden. Gelet op de terughoudendheid bij nieuwbouw moet die aanpassing in de bestaande voorraad plaatsvinden. De gemeente kan ten opzichte van particulieren en woningcoöperaties een stimulerende en randvoorwaardelijke rol vervullen. Hier ligt ook een eigen verantwoordelijkheid van de inwoner / woningbezitter. De gemeente gaat inwoners bewust maken van die verantwoordelijkheid.

Op deze beide ontwikkelingen is, ook in regionaal verband, vooruit gelopen in ons gemeentelijk beleid. De gemeenten in de Achterhoek hebben afspraken gemaakt over de te bouwen woningen. Volgens die afspraken mag Bronckhorst de komende 10 jaar netto 385 woningen toevoegen. Wel dienen we de vinger aan de pols te houden en onderzoek te blijven doen naar de ontwikkelingen van de kwalitatieve en kwantitatieve woonvraag, zodat we daar zo goed mogelijk bij aan blijven sluiten. De gemeentelijke instrumenten zijn beperkt, maar met onze woningcorporaties samen kunnen we deze ontwikkelingen goed monitoren. We moeten de ontwikkelingen wel vertalen in beleidsvelden die met woningbouw te maken hebben. Zie hiervoor het onderdeel Ruimtelijke Ordening.

### **Milieu**

De gemeente richt zich op het stimuleren en mogelijk maken van duurzaamheidsmaatregelen. Daarbij zoekt de gemeente zoveel mogelijk regionale samenwerking.

## OPDRACHT

Opdracht aan de gemeente:

- Maak afspraken met partners (woningcorporaties, projectontwikkelaars, woningbezitters) over de aansluiting van het woningaanbod op de vraag (op basis van demografische ontwikkelingen: omvang, leeftijdsopbouw, huishoudensamenstelling, etc).
- Onderzoek de behoefte aan en mogelijkheden van alternatieve woonvormen.
- Maak afspraken met maatschappelijke organisaties over levensloopbestendig bouwen en verbouwen, het toegankelijk maken van en gebruik en locaties van woningen en woonvoorzieningen.
- Maak inwoners bewust van hun eigen verantwoordelijkheid in woningkeuze en woningaanpassingen (verbouwingen).
- Ga met (zorg)partners in overleg over de gewenste locaties van zorgwoningen.
- Breng de economische mogelijkheden om landschap te benutten in beeld
- Inventariseer de (toekomstige) vrijvallende ruimtes / locaties (in kernen en buitengebied), ontwikkeling hier een visie en alternatieve invullingen. Betrek hierbij inwoners en organisaties.
- Onderzoek de mogelijkheden van integraal beheer van de groenvoorzieningen.
- Onderzoek de kansen van collectief beheer (voor bijvoorbeeld zwerfafval, groen, speelruimte).
- Onderzoek de voordelen van sturen op beeldkwaliteit.
- Standaardiseer en kies ruime kaders om overheidsrol terug te dringen.
- Maak inwoners en organisaties bewust van milieu en mogelijkheden om hier een bijdrage aan te leveren (door bijvoorbeeld gezamenlijke energie inkoop).
- Zoek naar financieringsmogelijkheden bij derden t.b.v. duurzame maatregelen.

## PARAGRAAF 2.3.5. THEMA ECONOMIE

Bedrijfscontacten, behouden en stimuleren werkgelegenheid, ontwikkeling/herstructurering bedrijventerreinen, centrumplannen.

Zorgpunten uit bijeenkomsten:

- Aansluiting vraag en aanbod personeel
- Voldoende bedrijvigheid / werkgelegenheid
- Waarde-ontwikkeling woningen

De economie van Bronckhorst kent een aantal verschillende peilers, zoals recreatie en toerisme sector, agrarisch, de maakindustrie. Gezien de vergrijzing en extramuralisering kan ook de zorgsector als een belangrijke (toekomstige) peiler van de economie worden gezien.

Het thema economie is sterk verweven met andere thema's zoals ruimte. De gemeente kan werken aan de versterking van de economie door te zorgen voor een goede infrastructuur. Dit is onderdeel van de visie op het thema ruimte.

Het gemeentelijk beleid is gericht op het behouden en versterken van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Dit heeft positieve effecten op bijvoorbeeld de participatie en inkomenspositie van de inwoners, het onderhoud van het landschap en overige maatschappelijke aspecten (sponsoring van verenigingen, etc.).

Rol van de gemeente bestaat voornamelijk uit: faciliteren, realiseren en versterken van een goede werkomgeving, goede bereikbaarheid (fysiek en digitaal) en het faciliteren van bedrijven bij ontwikkeling en het (ver)binden van partijen waardoor initiatieven ontstaan.

Dit is ook verwoord in het algemene deel van de visie onder “Versterken van verbinding”.

De gemeente heeft een aanjaagfunctie. Dat betekent dat haar (financiële) inzet en investeringen incidenteel en tijdelijk is. Ondernemers zijn verantwoordelijk voor het voortzetten van taken. Die verantwoordelijkheid van ondernemers wordt als voorwaarde gesteld (wederkerigheid). Voorafgaand aan een project waaraan de gemeente een bijdrage levert worden hier afspraken over gemaakt.

De gemeente kiest voor een rol die gericht is op het binden van partijen en het aanjagen van ontwikkelingen. Deze rol wil de gemeente uitvoeren met een beperkter budget. Daarbij wil de gemeente zoveel mogelijk regionaal samenwerken. Ook hier geldt een rol van de gemeente die zich richt op zelfredzaamheid en eigen kracht.

### **Ontwikkelingen**

Vooraf op economisch gebied laat de toekomst zich altijd moeilijk voorspellen. Nog moeilijker wordt dat als je die voorspellingen op gemeentelijk niveau wilt doen. De economie wordt gevormd door lokale, regionale, nationale en internationale organisaties en ontwikkelingen. De gemeente kan op onderdelen een (beperkte) stimulerende rol vervullen. Op veel aspecten van de economie heeft zij geen invloed.

Niettemin zien wij wel een aantal lokale ontwikkelingen die verband houden met de demografische ontwikkelingen en de economische dragers voor onze gemeente. Om onze rol hier goed te kunnen vervullen zullen we een aantal ontwikkelingen op de voet moeten volgen of nader moeten onderzoeken om hierop voorbereid te zijn.

### ***Agrarische sector***

De ontwikkelingen in deze sector zijn moeilijk te voorspellen. De tendens is dat het aantal bedrijven afneemt, maar de totale sector door schaalvergroting in stand blijft. Dit geldt niet voor alle sectoren binnen de agrarische sector in gelijke mate.

De vragen die hier opdoemen zijn:

- Hoe omgaan met schaalvergroting in een kleinschalige ruimtelijke structuur?
- Hoe om te gaan met bedrijven die al of niet gedwongen stoppen met de bedrijfsvoering? Welke alternatieve invulling is ruimtelijke gewenst/acceptabel? Kunnen we de mogelijkheden bevorderen door bekabeling van het buitengebied?
- Hoe om te gaan met het beheer van het landschap indien dit niet meer door actieve agrarische bedrijven wordt gedaan?

### ***Detailhandel***

Op zich heeft Bronckhorst een hoog aanbod aan winkelvoorzieningen, in relatie tot de gespreide bevolking over de kernen. Toch liggen ook voor deze sector een aantal bedreigingen op de loer:

- Toename van het winkelen via internet;
- De mobiliteit van de inwoners, waardoor bezoek aan grote winkelcentra als uitje wordt beschouwd;
- Winkels die kunnen bestaan omdat ze al generaties lang “binnen de familie blijven” maar die niet aantrekkelijk zijn voor externe opvolging en daardoor erg kwetsbaar;
- Verandering van de vraag, zowel in volume als in branche door de demografische ontwikkeling.

Hier heeft de gemeente ook een voorwaardenscheppende rol. Maar de kwaliteit van de (winkel)kernen wordt sterk bepaald door de sfeer. Inzetten op kwaliteit is zondermeer een vereiste, maar ook een goede aansluiting houden bij de capaciteitsontwikkeling is zonder meer noodzakelijk. Leegstaande winkelpanden zijn niet goed voor de sfeer die een centrum

uitstraalt. Een goede monitoring en waar nodig bijstelling van beleid is noodzakelijk om aansluiting bij deze ontwikkeling te houden.

### **Industrie**

Zoals bekend wordt op het gebied van bedrijfstvestiging regionaal samengewerkt. Ten aanzien van de lokale bedrijventerreinen zetten we vooral in op kwaliteitsverbetering. Deze moet aansluiten bij de toekomstige ontwikkeling van de aanwezige bedrijven. Deze laat zich moeilijk voorspellen. Het potentieel is vrij stabiel, maar door de demografische ontwikkelingen ontstaan wel problemen om geschikt personeel te vinden en te houden. Wat dat voor de ontwikkelingen op de bedrijventerreinen betekent kan alleen in nauw overleg met de sector worden uitgewerkt. En dat is ook precies ons voornemen.

### **Zorg**

De zorgmarkt zal onder invloed van de demografische ontwikkelingen groeien. Als gemeente vervullen we hier ook een randvoorwaardelijke rol. Wij sturen daarbij op concentratie van zorgvoorzieningen in de kernen, waardoor de mobiliteitsbehoefte beperkt kan blijven en de verschillende voorzieningen elkaar kunnen stimuleren en versterken. Ook voor de gebruikers wordt hiermee sociaal isolement voorkomen of doorbroken.

### **Recreatie en toerisme**

Zowel het landschap als de sfeer in de Achterhoek zorgen voor een goede basis voor de recreatieve sector. Wij hebben hierin een voorwaardenscheppende rol. Deze geven wij vorm in een groter verband, namelijk door regionale samenwerking. Immers het gebied Achterhoek is in totaliteit aantrekkelijk, de toerist kiest zelden voor één specifieke gemeente binnen dat rijke aanbod.

## **OPDRACHT**

### **Opdrachten aan de gemeente:**

Organiseer een overleg met de agrarische sector (en evt. andere benodigde partners) met de volgende opdracht:

- Maak een objectieve analyse van de ontwikkelingen in agrarische sector in beeld en de consequenties hiervan voor Bronckhorst.
- Breng in beeld hoe de gemeente, de agrarische sector en evt. andere partners hierop kunnen reageren.
- Leg mogelijke afspraken vast over doelen, acties en verantwoordelijkheden.

Organiseer een overlegvorm met de ondernemers met de volgende opdracht:

- Maak een objectieve analyse van de ontwikkelingen (vraag en aanbod) in de detailhandel en industrie in beeld en de consequenties hiervan voor Bronckhorst.
- Breng in beeld hoe de gemeente, de detailhandel, industrie en evt. andere partners hierop kunnen reageren.
- Leg mogelijke afspraken vast over doelen, acties en verantwoordelijkheden.
- Blijf kiezen voor kwaliteit van winkelkernen in de drie grote kernen (Zelhem, Hengelo, Vorden).

Breng andere vormen van (landschap) beheer in beeld en de voor- en nadelen hiervan: (integraal beheer, beheer door andere partijen, aanbesteden, regionale samenwerking, etc)

### **Recreatie en toerisme**

- Werk voortvarend aan de omvorming van de organisaties op het gebied van toerisme (Regio Achterhoek, RAL, ABT, VVV) met als doel een efficiëntere beleids- en uitvoeringsorganisatie.

## PARAGRAAF 2.3.6. THEMA ORGANISATIE EN DIENSTVERLENING

Dit thema betreft de één op één contacten met inwoners. Het behandelen van aanvragen voor diverse producten zoals; paspoort, rijbewijs, vergunningen. Ook het verstrekken van vergunningen en handhaving valt onder dit thema.  
Daarnaast betreft dit thema de gemeentelijke organisatie (bedrijfsvoering) en het bestuur.

### **Dienstverlening**

Voor de inwoner moet het helder zijn waar hij met zijn vraag terecht kan. Vervolgens moeten inwoners waar zij ook terecht komen op dezelfde manier geholpen worden. Voor de beleving van de inwoner moet er sprake zijn van één toegang ongeacht de vraag.

Dit betekent dat de inwoner goede toegang heeft om de vraag te stellen (balie, digitaal, telefonisch, schriftelijk). Dit hoeft niet te betekenen dat de organisatie die de vraag beantwoordt ook zelf fysiek dichtbij is, m.a.w. het kan ook een regionale organisatie zijn.

De inwoner moet de mogelijkheden om zoveel mogelijk zelf te doen. Door verdere digitalisering worden inwoners en organisaties nog meer mogelijkheden geboden om zoveel mogelijk zelf (en vanuit huis/werk) te regelen.

### **Deregulering**

Uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner en maatschappelijke organisaties heeft consequenties voor de regelgeving en het toezicht en handhaving daarop. De gemeente zal de regelgeving de komende jaren verder beperken. Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving geldt steeds meer dat inwoners en maatschappelijke organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor kwaliteit en veiligheid, er sprake is van zelfcontrole. De gemeente toetst steekproefsgewijs. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor de ruimtelijke kwaliteit.

### **Openbare orde en veiligheid: meer met minder middelen**

Ontwikkelingen op dit terrein. Trend dat taken steeds meer in regioverband worden opgepakt: brandweer regio Oost Achterhoek. Taken naar VNOG. Ontwikkelingen in organisatie van de politie en taken van de gemeente hierin. Geen specifieke inhoudelijke visie op dit terrein. Wel behalen van efficiency voordeel. Etc.

### **Gemeentelijke organisatie**

Uit het TBB proces vloeit een aantal bestuurlijke keuzen voort. Die worden gemaakt binnen de kaders van de raad en met beïnvloeding door de inwoners en partners van de gemeente. Verandering van beleid en van de rol van de gemeente, heeft invloed op de gemeentelijke organisatie.

De gemaakte keuzen moeten dus worden vertaald naar de gemeentelijke organisatie. De gemeente gaat bepaalde taken niet meer of in mindere mate uitvoeren, of door de economische en demografische ontwikkelingen neemt de vraag naar bepaalde producten af. Voor andere terreinen kan gelden dat de vraag toeneemt of er een nieuwe vraag ontstaat. (zorg)

Zeker is dat de organisatie beïnvloed wordt en naar verwachting zal krimpen ten opzichte van de bestaande organisatie. In deze organisatieontwikkeling zien we vier invloeden bij elkaar komen:

- De keuzen uit het TBB;
- De samenwerking binnen de Regio en met buurgemeenten;
- De vraag of bepaalde taken in eigen beheer worden uitgevoerd, danwel worden uitbesteed.



- Op termijn zal als gevolg van de vergrijzing een groot aantal personeel leden de organisatie verlaten.

Gezien de personele consequenties van deze ontwikkelingen hebben we naast het TBB een TBP (Toekomst Bestendig Personeelsbeleid) ontwikkeld, waarmee zoveel mogelijk wordt geanticipeerd op deze ontwikkelingen.

### **Bestuur**

Een terugtrekkende overheid, minder inwoners en minder financiën heeft consequenties voor het aantal taken en de wijze waarop de gemeente taken uitvoert. Hierbij past ook een (nieuwe) beoordeling van de wijze en de omvang van het bestuur. Dit moet ook leiden tot beperking van de kosten van bestuur. Voorwaarde hierbij is dat de kwaliteit van bestuur hetzelfde blijft. De beoordeling van het in de toekomst benodigde bestuur volgt bij de verdere uitwerking van de visie.

## **OPDRACHT**

### **Opdracht aan de gemeente:**

#### Dienstverlening

Werk verder aan de ontwikkeling en digitalisering van de dienstverlening. Analyseer door monitoring in combinatie met de (demografische) ontwikkelingen welke aanpassingen in dienstverlening (in de toekomst) wenselijk zijn.

#### Deregulering

Breng meer mogelijkheden om de gemeentelijke rol anders in te vullen, meer gebaseerd op eigen verantwoordelijkheid van de inwoners en organisaties.  
Wat betekent dit voor regelgeving, bestemmingsplannen, etc

#### Organisaties en bestuur

Vertaal de inhoudelijke keuzes van de TBB visie en de ontwikkelingen op de verschillende terreinen (afname / toename) naar het personeelsbeleid (TBP: Toekomst Bestendig Personeelsbeleid) en het bestuur. Welke capaciteit (kwaliteit en kwantiteit) hebben we in de toekomst nodig? Welke consequenties heeft dit voor de organisatie en het personeelsbeleid de komende jaren?

# HOOFDSTUK 3: VAN VISIE NAAR BELEID

## PARAGRAAF 3.1. TOETSEN BELEIDSTERREINEN

In dit hoofdstuk worden alle (huidige) beleidsterreinen van de gemeente getoetst aan de visie. Deze beleidsterreinen komen overeen met de 34 beleidsterreinen in de nota “kaders Toekomstbestendig Bronckhorst”. In die nota zijn de beleidsterreinen ingedeeld in drie typen taken: beheerstaken (hieronder in oranje), basis / verplicht taken (hieronder in groen), beleidsvrije taken (hieronder in blauw).

In dit hoofdstuk geven we aan hoe deze beleidsterreinen passen in de thema’s uit de visie. De beleidsterreinen staan nu in een andere volgorde. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de beleidsterreinen in de volgorde zoals ze in de nota “kaders Toekomstbestendig Bronckhorst” zijn opgenomen.

In dit hoofdstuk wordt per beleidsterrein een toets gedaan. We toetsen of de wijze waarop de gemeente dit beleidsterrein in de huidige situatie (bestaand beleid) invult, aansluit bij de visie. Uit die toets blijkt of het nodig is om gemeentelijk beleid te stoppen of (gewijzigd) voort te zetten. Na deze inhoudelijke toets volgt een vertaling naar de financiële consequenties.

### PARAGRAAF 3.1.1. TOETS THEMA ZORG EN WELZIJN

BELEIDSTERREINEN	INHOUDELIJKE TOETS
WWB, WSW, WIJ, Wajong (straks WWNV) / participatiebudget	Gemeente subsidieert alleen activiteiten (en resultaten) in lijn van de gemeentelijke visie (preventie en zorg voor kwetsbaren, uitgaan van eigen kracht). Goede aansluiting van vraag en het aanbod. Efficiënte organisatie: geen overlap in diensten (vraagverheldering, hulp- en zorgverlening) en zo min mogelijk middelen naar overheadkosten van uitvoerende organisaties: betere kwaliteit minder kosten.  Deelname inwoners zoveel mogelijk binnen algemene (reguliere) voorzieningen kunnen. Maatschappelijke organisaties (verenigingen, instellingen en ondernemers) zijn ervoor verantwoordelijk om hun organisatie toegankelijk te maken en inwoners met een beperking daar zoveel mogelijk een volwaardige plaats te geven. Wat hebben de algemene voorzieningen nodig om dit mogelijk te maken. Gemeente richt haar subsidies op stimuleren en ondersteunen hiervan.
Wmo voorzieningen: WVG, huishoudelijke zorg	Idem
Wmo-overige	Idem
Centrum voor Jeugd en Gezin	De vraag van de ouder/jeugdige centraal, inzet op eigen kracht en zelfredzaamheid. Kritisch kijken naar de noodzaak van professionele inzet. Een goede dienstverlening op de vindplaatsen (onderwijs, kindvoorzieningen en consultatiebureaus) ter voorkoming van zorg en toegang tot zorg.

Publieke gezondheidszorg (GGD)	<p>De gemeente beperkt haar eigen rol. Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl. Bovendien is veel informatie via landelijke media beschikbaar voor inwoners.</p> <p>Acties om specifieke inwoners te bereiken en betrekken (overgewicht, jongeren, ouderen) dienen zoveel mogelijk vanuit en binnen de eigen omgeving en vanuit de algemene voorzieningen georganiseerd te worden. Gemeente kan dit stimuleren en faciliteren.</p>
Wmo-overige	De gemeente richt haar beleid op kwetsbare inwoners en inwoners die risico lopen om kwetsbaar te worden, ongeacht leeftijd. De gemeente verstrekt alleen subsidies die hieraan beantwoorden.
Lokaal gezondheidsbeleid	Zie publieke gezondheidszorg.
Onderwijs- / Jeugdbeleid	<p>Jeugdigen zijn in ontwikkeling, zijn per definitie afhankelijk van anderen. Om die redenen zien we jeugd als kwetsbare groep of als groep inwoners met een (verhoogd) risico om kwetsbaar te worden. Ouders en verzorgers blijven eerstverantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. De gemeente wil de uitvoerende organisaties die hierin een ondersteunende rol vervullen blijven versterken.</p> <p>Subsidies worden getoetst op hun bijdrage aan de visie. Subsidies die niet duidelijk zijn gericht op de ondersteuning van jeugdigen in hun ontwikkeling passen niet meer in het gemeentelijk beleid.</p> <p>Mogelijke overlap in aanbod eruit halen of in ieder geval niet meer subsidiëren.</p>
Ouderenbeleid	De gemeente richt haar beleid op kwetsbare inwoners en inwoners die risico lopen om kwetsbaar te worden, ongeacht leeftijd. De gemeente gaat "ouderenbeleid" loslaten. De zorg voor kwetsbaren blijft. Huidige subsidies worden hieraan getoetst. Activiteiten voor ouderen ontvangen niet meer vanzelfsprekend subsidie.
Minimabeleid	Het minimabeleid richt zich op kwetsbare inwoners. Met het minimabeleid wordt het inwoners die in een financieel lastige situatie zitten, mogelijk gemaakt om deel te nemen aan de samenleving.
Kunst en cultuur	Het huidige kunst en cultuurbeleid van de gemeente richt zich op cultuurbevordering van <b>alle</b> inwoners. De gemeente is van mening dat dit grotendeels behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en maatschappelijke organisaties. Activiteiten dienen dan ook zoveel mogelijk zonder gemeentelijk middelen te functioneren. De gemeentelijk rol op dit terrein wordt minder. Gemeente kan bijdrage leveren aan activiteiten die zich richten op bereiken van specifieke groepen.
Subsidies	<p>Het bereiken en betrekken van kwetsbare inwoners wil de gemeente stimuleren.</p> <p>De gemeente zet subsidies in op activiteiten die erop gericht zijn om kwetsbare inwoners deel te laten nemen</p>

	aan activiteiten (zoveel mogelijk binnen reguliere organisaties). De gemeente zet geen subsidies (meer) in op activiteiten die hier niet op gericht zijn.
Sport	Samen met maatschappelijke organisaties en verenigingen wil de gemeente de "reguliere" sportfaciliteiten toegankelijk maken voor deze doelgroep. Subsidies worden ingezet op activiteiten die zich hierop richten. De gemeente ziet geen taak meer voor zichzelf om sportdeelname van alle inwoners te subsidiëren.

### PARAGRAAF 3.1.2. TOETS THEMA KINDVOORZIENINGEN

BELEIDSTERREINEN	INHOUDELIJKE TOETS
Onderwijshuisvesting / bewegingsonderwijs	<p>De gemeente wil kindvoorzieningen zoveel mogelijk combineren / clusteren. Op termijn betekent dit een afname van het aantal gebouwen dat nodig is.</p> <p>De gemeente subsidieert geen onderwijsgerichte (voorlichtings) activiteiten. Dit is geen wettelijke taak van de gemeente. De scholen bepalen zelf welke onderwerpen, thema's binnen het onderwijs aan de orde komen.</p>
Leerplicht	De leerplicht blijft ingezet worden om schooluitval te voorkomen.
Leerlingenvervoer	Uitvoering van de huidige verordening leerlingenvervoer betekent hoge kosten voor Bronckhorst. De gemeente wil een strenger beleid voeren, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van ouders meer centraal komt te staan. Ook worden koppelingen met andere vervoersvormen wordt gezocht.
OKE-wet	<p>De peuterspeelzalen zijn onderdeel van de kindvoorzieningen. Dus ook peuterspeelzalen worden zoveel mogelijk gecombineerd met kinderopvang, onderwijs, etc. Dit leidt op termijn tot minder peuterspeelzalen.</p> <p>De kosten van het peuterspeelzaalwerk moeten meer gedragen worden door ouders, dus hogere eigen bijdrage. Aandacht voor toegankelijkheid van kwetsbare inwoners en risicogroepen. Via subsidie aan peuterspeelzaal of minimabeleid.</p>
Onderwijs- / jeugdbeleid	Richten op activiteiten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Dat betekent activiteiten die gericht zijn op preventie: voorkomen van ontwikkeling achterstanden. Rol van de omgeving (wijk, buurt, vereniging) bij de opvoeding van kinderen en jeugdigen. De gemeente wil een stimulerende rol. Hoe kunnen <b>alle</b> kinderen / jeugdigen zoveel mogelijk binnen de <b>algemene</b> voorzieningen zich goed ontwikkelen, goed voelen. Wat hebben de algemene

	voorzieningen nodig om dit mogelijk te maken. Bij alle activiteiten / diensten die met behulp van gemeentelijk middelen worden gekeken naar de invulling van de eigen verantwoordelijkheid. Wat draagt een jeugdige / ouder zelf bij, dit kan ook financieel zijn.
--	--

### PARAGRAAF 3.1.3. TOETS THEMA MAATSCHAPPELIJKE ACCOMMODATIES

BELEIDSTERREINEN	INHOUDELIJKE TOETS
Accommodaties	<u>Sporthallen</u> Analyse wenselijke spreiding op basis van demografische ontwikkelingen in relatie tot bezetting en geografische verdeling. <u>Zwembaden</u> Inzetten privatisering van zwembaden. In beeld brengen van kosten opheffen zwembaden. <u>Voetbal- (korfbal) velden</u> Ingezette lijn voor de buitensportaccommodaties wordt voortgezet. <u>Dorpscentra</u> Voortzetten beleid: beëindigen exploitatie subsidies. Opnieuw beoordelen van subsidieregeling incidentele bijdrage dorpscentra.

### PARAGRAAF 3.1.4. TOETS THEMA RUIMTE

BELEIDSTERREINEN	INHOUDELIJKE TOETS
Onderhoud en beheer openbare ruimte	Versobering van de beeldkwaliteit. Onderhoud groen in kernen gaat naar minimaal niveau (bijv andere inrichting). Verschil in kwaliteitsniveaus tussen gebieden, kern-buitengebied, binnen kern: centrum-wijken. Mogelijkheden integraal beheer onderzoeken.
Vergunningen, handhaving en toezicht	Aanpassen ruimtelijke kaders gemeente, in lijn daarmee deregulering. Toetsing (steeksproefgewijs) achteraf.
Ruimtelijke Ordening	Analyse consequenties van vrijkomende locaties (agv sloop huizen, scholen). Waar zijn vrijkomende locaties te verwachten, welke alternatieve invulling is mogelijk / welke kansen biedt dit, wat betekent dit voor de (kwaliteit) van de inrichting, wat kost sloop, etc.
Volkshuisvesting/woningbouw	Toekomstige woningbehoefte dient meer gefocust te worden op de bestaande woningvoorraad
Plattelandsontwikkeling	Analyse van ontwikkelingen en actieve rol van de gemeente om met betrokken organisaties aan oplossingen te werken.
Grondzaken	Er worden meer kosten neergelegd bij bewoners en bedrijven (kostenverhaal). Het is niet meer vanzelfsprekend dat de gemeente alles betaald.
Verkeer en vervoer	Huidige vervoersvoorzieningen aanpassen aan veranderende vraag (agv demografie, concentratie van voorzieningen, ontwikkelingen in

	onderwijs/leerlingenvervoer en buurtbus onderzoeken).
Milieubeleid	Aansluiten bij regio. Inzetten op ontwikkeling van duurzaamheidsmaatregelen. Aanjaagrol gemeente.
Monumenten, archeologie, cultureel erfgoed	Er wordt meer verantwoordelijkheid neergelegd bij inwoners en organisaties. Financiële rol gemeente wordt beperkter.
Speelruimtebeleid	Toets aan demografische ontwikkeling. Minder jeugd betekent ook dat (de inrichting van) de speelruimte kan veranderen. Minder/andere toestellen en/of andere inrichting (informele speelruimte). Meer ouderen: betekent dit ook meer behoefte aan gebruik buitenruimte als ontmoetings- / beweegruimte. Combinatie van speelruimte jeugd en ontmoetingsruimte ouderen?

### PARAGRAAF 3.1.5. TOETS THEMA ECONOMIE

BELEIDSTERREINEN	INHOUDELIJKE TOETS
Recreatie en Toerisme	Gemeente subsidieert structureel organisaties als VVV, RAL. Er wordt regionale samenwerking gezocht om een meer effectieve toeristische organisatiestructuur neer te zetten. Structurele subsidies staan ter discussie. De gemeente wil incidenteel middelen inzetten (aanjaagrol), daarna moeten organisaties (ondernemers) het zelf oppakken.
Economische zaken	<p><u>Bedrijventerreinen</u> Regionaal zijn er afspraken gemaakt over de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein en de ontwikkeling en herstructurering van bedrijventerreinen. Verantwoordelijkheden worden daar neergelegd waar ze horen te liggen. Opnieuw objectieve analyse van de (vraag) in licht van demografische ontwikkeling en economische recessie. Mogelijk aanpassen van plannen hieraan.</p> <p><u>Centrumplannen</u> Opnieuw objectieve analyse van de (vraag) in licht van demografische ontwikkeling en economische recessie. Mogelijk aanpassen van ruimtelijke plannen hieraan. De kwaliteit van de infrastructuur blijft.</p> <p>De gemeente fungeert als aanjager van samenwerking en het verbinden van partijen. Gemeente gebruikt budgetten als aanjaagfunctie (incidenteel en eenmalig).</p>

### PARAGRAAF 3.1.6. TOETS THEMA ORGANISATIE EN DIENSTVERLENING

BELEIDSTERREINEN	INHOUDELIJKE TOETS
Vergunningen, handhaving en toezicht	Aanpassen kaders gemeente, in lijn daarmee deregulering. Toetsing (steekproefgewijs) achteraf.
Afval	We kiezen voor deel brengopdracht en deel haalopdracht (met scheidingsplicht naar soort afval). Binnen de wettelijke taak is het steeds een zoeken naar een optimale mix van het voorgaande, waarbij haalbaarheid voor inwoners, bereiken milieudoel en prijs optimalisatie/afvalheffing wordt bewaakt.
Burgerzaken	Handhaven kwaliteit van dienstverlening (contact naar keuze). Meer (digitale) mogelijkheden voor inwoners / organisaties om "vanuit huis" zaken te regelen en voor te bereiden. Continue monitoren van wensen inwoners/organisaties en dienstverlening hierop aanpassen (bijv openingstijden). Continue verbeteren van kwaliteit en efficiency.
Veiligheid en openbare orde	Steeds meer taken in regionale verbanden. Steeds minder gemeentespecifieke invulling. Inzet op preventie en eigen verantwoordelijkheid taken zorg en welzijn.

## HOOFDSTUK 4: VERVOLG

### **Uitwerking opdrachten**

In hoofdstuk 2 staan verschillende opdrachten geformuleerd. Die opdrachten worden uitgewerkt. Dit doet de gemeente met betrokken partijen, zoals in de opdrachten staat vermeld.

De opdrachten zijn van verschillende orde. De ene opdracht vraagt meer overleg, tijd en analyse dan een andere opdracht. Wij stellen een uitwerkingsplan op voor de verschillende thema's met daarin een planning.

### **Analyse beleidsterreinen**

Parallel aan de uitwerking van de opdrachten wordt een analyse gemaakt van de consequenties van de visie voor het bestaande beleid en de bijbehorende budgetten. In hoofdstuk 3 zijn de huidige beleidsterreinen op hoofdlijnen getoetst aan de visie. Dit vraagt verdere uitwerking met een overzicht van de consequenties op activiteiten niveau. Dit leidt tot een overzicht van activiteiten die de gemeente wil blijven ondersteunen / uitvoeren en activiteiten die niet meer passen. Hierover gaat de gemeente in gesprek met betrokken organisaties.

### **Participatie en communicatie**

Participatie is niet alleen inwoners en maatschappelijke organisaties betrekken bij de tot stand koming van beleid en besluitvorming. Het betekent ook dat inwoners en maatschappelijke organisaties actief betrokken zijn bij de implementatie en uitvoering van dat beleid. Bij de uitwerking van de opdrachten en de analyse van de beleidsterreinen is al aangegeven dat de gemeente dit in overleg met betrokken organisaties doet. Daarnaast zal het inwonerpanel worden gevraagd om nog een keer een online enquête in te vullen. Wij blijven inwoners informeren via de reguliere media: gemeentepagina en website van de gemeente.

### **Maatregelen**

Op basis van de uitwerking van de opdrachten, de analyse van beleidsterreinen wordt duidelijk welke maatregelen de gemeente kan nemen. We brengen in beeld wat die maatregelen betekenen. Daarbij wordt integraal gekeken: welke gevolgen (inhoudelijk en financieel) heeft een maatregel op het ene beleidsterrein voor andere beleidsterrein. Op basis hiervan wordt de afweging gemaakt of een maatregel wenselijk en haalbaar is.

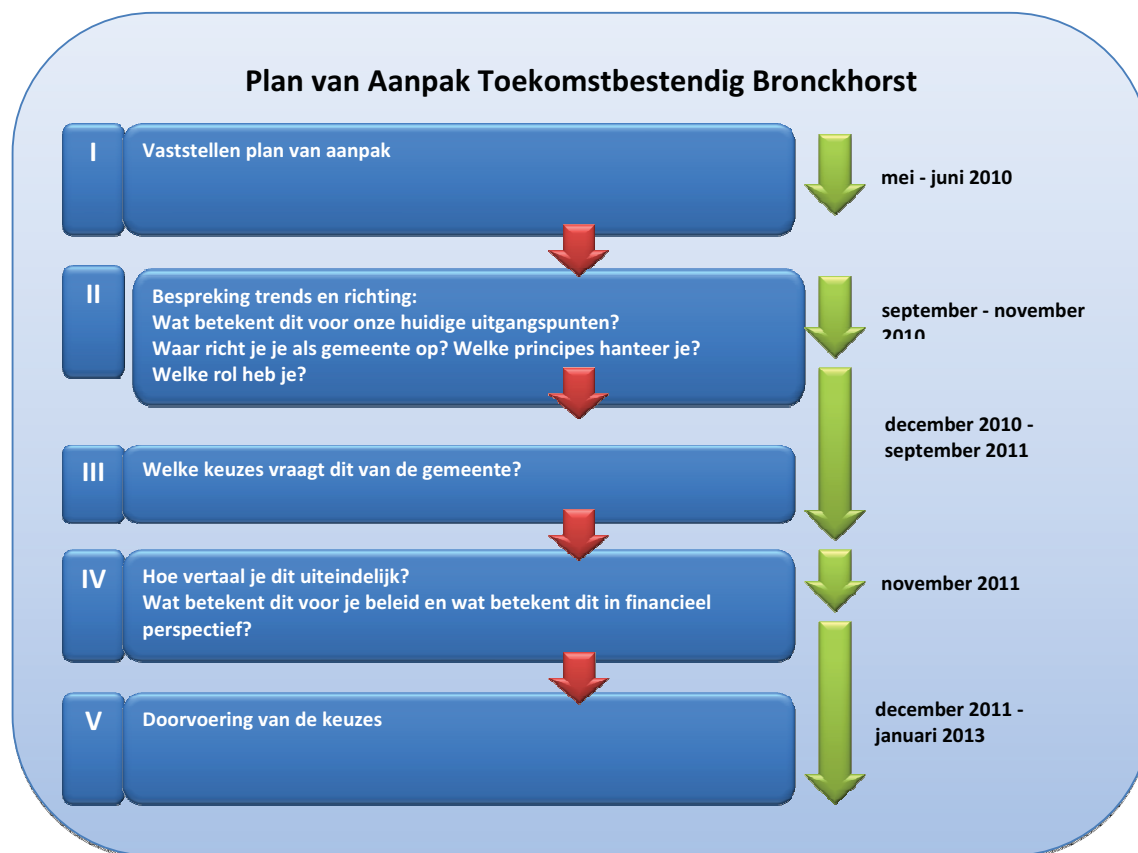
### **Aanpassen gemeentelijk beleid**

Uiteindelijk leidt dit tot voorstellen om keuzes te maken en gemeentelijk beleid aan te passen (voorjaar 2012 of later). Dit kan consequenties hebben voor inwoners en organisaties. Inwoners en organisaties worden hierover voorafgaand aan de besluitvorming geïnformeerd.



# BIJLAGEN

## BIJLAGE I: PLAN VAN AANPAK TOEKOMSTBESTENDIG BRONCKHORST



## BIJLAGE II: TOEKOMSTVISIE BRONCHORST 2030 “BLIJVEND BRONCKHORST”

### Scenario 2: Blijvend Bronckhorst

Scenario 2 biedt enerzijds tegenwicht door te ontwikkelen op duurzaamheid (dat kan zowel fysiek als sociaal) en is er op gericht dit te behouden. Ook al wijzen bepaalde trends de andere kant op. Maar het behoud veert mee met in hoeverre de trends en ontwikkelingen impact hebben op de gemeente Bronckhorst.

DOELEN SCENARIO 2	TOETS TBB
Vasthouden aan een inwoneraantal van 37.000	Volgens de prognoses van gerenommeerde onderzoeksbureaus (Primos, Pearl, CBS) daalt de gemeente Bronckhorst in inwoneraantal (lager dan 37.000). De gemeente Bronckhorst kiest ervoor om deze ontwikkeling te “begeleiden” (i.p.v. bestrijden). Op die manier wil de gemeente inspelen op de kansen van deze ontwikkeling en mogelijke negatieve effecten voorkomen. Dat kan door in te zetten op kwaliteit i.p.v. kwantiteit.
Regisserende overheid: een handreiking voor wie dat nodig heeft en zelfstandigheid voor wie dat kan	TBB gaat uit van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van inwoners. De zorg voor kwetsbare inwoners moet gegarandeerd blijven.
Behoud en kwaliteit	In TBB is “behoud” geen doel op zich. .... Afstemmen op behoeften en het bieden van kwaliteit.
Werkgelegenheid voor jonge mbo-ers in zorg en techniek	Rol ondernemers en onderwijs
Meer jonge gezinnen	In TBB wordt de bevolkingsdaling geaccepteerd. Werken aan een gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is, richten op kwaliteit. Geen specifiek beleid om inwoners te werven. Geen concurrentie met omliggende gemeenten om inwoner.
Werken in innovatieve bedrijven	Sluit aan bij TBB visie. Thema Ruimte / Economie
Voorzieningen geclusterd in de grote kernen	In de TBB-visie wordt voorgesteld om toegang tot zorg en welzijn gebiedsgericht te organiseren. Ook voor onderwijs wil de gemeente een gebiedsgericht plan. Uit gebiedsgericht benadering moet blijken welke behoefte en wensen er zijn, welk aanbod nodig is en hoe dat het beste georganiseerd kan worden. Dat kan clustering in grote kernen zijn, maar dat is geen doel op zich. Dit afhankelijk van de specifieke kenmerken van het gebied.
Kleinere dorpen hebben “kerncentrales voor de 4 O (ontwikkeling, ontplooiing, ontspanning, ontferming)	Zie hierboven bij “voorzieningen geclusters in grote kernen”.
<b>Landschap en Landbouw</b>	
Schaalvergroting voor landbouwbedrijven binnen landschappelijke kaders	Sluit aan bij TBB visie. Thema Ruimte

Mogelijkheid aan nieuwe bedrijven om zich te vestigen in leeggekomen boerderijen	Sluit aan bij TBB visie. Thema Ruimte
<b>Leefbaarheid</b>	
Nieuwe vorm van naoberschap: "Rentmeesterschap"	De gemeente wil ruimte geven aan eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid. Dit wil de gemeente mogelijk maken en ondersteunen, daarbij kunnen verschillen ontstaan tussen gebieden en tussen kernen. De gemeente wil de processen ondersteunen "mogelijk maken, maar de uitkomsten niet beheersen. Het aan inwoners om invulling te geven aan die eigen verantwoordelijkheid, dat kan gezien worden als een vorm van naoberschap, dit is iets van de inwoners zelf. De gemeente wil hierin niet betuttelend optreden.
Levendige dorpen hebben (waar mogelijk) krachtcentrales: combinaties van voorzieningen en activiteiten, bepaald door initiatieven en behoeften van eigen inwoners	Zie hierboven bij "voorzieningen geclusters in grote kernen".
Voorzieningen die draagvlak nodig hebben van een groter inwonertal worden geclusterd in de drie grootste kernen.	Zie hierboven bij "voorzieningen geclusters in grote kernen".
Inzet op de ontwikkeling van de jongste inwoners door de kwaliteit van scholen boven de kwantiteit te stellen.	Kwaliteit staat centraal, kwantiteit van scholen is ondergeschikt
<b>Duurzame ontwikkeling</b>	
Duurzame energiewinning door inwoners en bedrijven stimuleren	Sluit aan bij TBB visie, Thema Ruimte / milieu
<b>Werk</b>	
Innovatieve bedrijven en jonge gezinnen naar Bronckhorst	Bedrijvigheid en werkgelegenheid is aandachtspunt in TBB visie. Thema Economie / Ruimte.
	Gemeente wil ruimte creëren voor. Investerings in regionaal verband. Eigen verantwoordelijkheid om kansen te pakken, creëren en bijdrage te leveren aan Bronckhorst. Gemeente samen met inwoners en maatschappelijke organisaties maken Bronckhorst wat het is. In beleid wordt gestreefd naar kwaliteit. Op die manier denkt de gemeente een aantrekkelijke gemeente te blijven voor de eigen inwoners en toekomstige inwoners. Eigen verantwoordelijkheid
Nieuwe werkgelegenheid ontstaat in de zorg en wellness sector Ruimte geven aan kenniscentrum voor stageplaatsen, bedrijven en opleidingen met een baangarantie voor mbo-ers in zorg en techniek	Rol maatschappelijke organisaties
<b>Wonen en zorg</b>	

Aantal woningen wordt gehandhaafd	De gemeente heeft in regionaal verband afspraken gemaakt over het aantal woningen dat de komende jaren nog gebouwd mag worden. In die afspraken zijn de aantallen ten opzicht van de eerdere plannen, fors naar beneden bijgesteld. De individuele gemeenten stellen nu plannen op voor de invulling van deze afspraken, daarin staat de afstemming tussen vraag en aanbod (type woningen) centraal.
Inbreiding en vervanging in plaats van uitbreiding (behoud landschapskwaliteit en duurzaamheid van de kernen)	Zie hierboven bij "aantal woningen wordt gehandhaafd".
Levensloopbestendige woningen zijn het uitgangspunt	Komt overeen met de TBB visie: zoveel mogelijk levensloopbestendig bouwen en aanpassen.
Nieuwe woonvormen als zorghotels en zorgboerderijen	In thema ruimte is aangegeven dat de gemeente zorgvoorzieningen en huisvesting voor ouderen zoveel mogelijk wil concentreren in de kernen.
<b>Recreatie en Cultuur</b>	
Uiteenlopende toeristische en culturele voorzieningen passend bij het karakter van de streek (rust ruimte en onthaasting)	Vanuit TBB met name insteek op benadering van recreatie en toerisme in regionaal verband. Gemeente heeft aanjaagfunctie, geen structurele inzet van financiële middelen.
T-huis met daarbij passende arrangementen voor binding en ontmoeting	In het algemene deel van de TBB visie wordt het belang van (ver) binding aangegeven. De gemeente wil dit faciliteren, uiteindelijk moet het Voor iedereen moeten er mogelijkheden zijn om te ontmoeten, ontplooiën en bewegen. Daarbij wordt uitgegaan van een versterking van het bestaande en zoveel mogelijk binnen de algemene voorzieningen.
Ontwikkeling in regionaal verband of met centrumgemeenten	Vanuit TBB met name insteek op benadering van recreatie en toerisme in regionaal verband.

## **BIJLAGE III: BIJEENKOMSTEN INWONERS**

Er zijn vijf bijeenkomsten voor inwoners en verenigingen geweest. De bijeenkomsten hebben plaatsgevonden in Vorden, Zelhem, Hummelo, Toldijk en Hengelo. In totaal hebben bijna 400 mensen deelgenomen aan de bijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomsten hebben inwoners en verenigingen meegedacht over de consequenties van de ontwikkelingen (demografische ontwikkeling, bezuinigingen en terugtrekkende overheid). De aanwezigen hebben zorgpunten in beeld gebracht en mogelijke maatregelen / oplossingen.

### **Wat is er gedaan met de informatie?**

Tijdens de bijeenkomsten in maart en april hebben inwoners actief meegedacht met de gemeente. Dit heeft enorm veel informatie opgeleverd. Het geeft een beeld hoe inwoners denken over gemeentelijke taken. Het totaal overzicht aan opmerkingen is te vinden in de database (apart bijgevoegd). Hier staan de opmerkingen geordend naar thema's. Het kan zijn dat een opmerking gemaakt in een werkgroep over het thema wonen, in het overzicht terugkomt onder het thema accommodaties.

### **Wat valt op?**

Allereerst valt op de grote betrokkenheid van inwoners bij de onderwerpen. Van zorg tot economie, van onderwijs tot de inrichting/leefbaarheid van het platteland. Over al die thema's is intensief meegedacht. Het doet inwoners iets en het beweegt ze. Bronckhorst is van hen, dat laten ze zien.

Daarnaast blijkt uit de bijeenkomsten dat veel inwoners zich realiseren dat er dingen moeten en gaan veranderen. Zij realiseren zich dat de bevolkingsdaling en vergrijzing, de afname van financiële middelen, het nodig maken dat we zaken anders organiseren en soms ook niet meer organiseren.

We zien ook een worsteling en tegenstrijdigheid tussen enerzijds de wens om te behouden wat er is en anderzijds de ambitie voor vernieuwing. Tegengestelde opmerkingen over voorzieningen: instandhouden versus samenvoegen, kleinschalig versus concentratie. In de resultaten komen ook tegenstrijdige belangen en inzichten terug. Organisatiebelangen en individuele belangen. Veel mensen beseffen dat er iets moet gebeuren en vinden dat er keuzes gemaakt moeten worden, tegelijkertijd is het moeilijk om veranderingen in de eigen omgeving te accepteren.

Deze tegenstrijdigheden zijn logisch en komen voort uit betrokkenheid. De betrokkenheid om de eigen omgeving en Bronckhorst mooi en goed te houden.

### **Hoe is de visie gevormd?**

Denkbeelden en opvattingen zijn mede gevormd door de bijeenkomsten. De collegeleden hebben op de avonden geluisterd naar de gesprekken in de groepen, hebben de emotie en de sfeer gevoeld. Met de inwonerbijeenkomsten en de resultaten daarvan in het achterhoofd heeft het college een visie / richting geformuleerd.

Het college heeft op twee middagen discussie gevoerd over de algemene visie en de thema's. Zij hebben op hoofdlijnen richtingen aangegeven; dit vinden we belangrijk, dat moet anders, hier willen we meer daar kan het minder. Ambtenaren hebben dit uitgeschreven. Dit is opnieuw in concept (als werkdocument) in het college besproken. Daarbij hebben zij besproken; is dit wat we willen, is dit het beeld wat we voor ogen hebben, hoe verhoudt dit zich tot wat inwoners aangeven, wat hebben organisaties gezegd. De resultaten van de bijeenkomsten zijn er nog weer naastgelegd.

### **Hoe komen de resultaten van de bijeenkomsten terug in de visie?**

In het visiedocument zult inwoners en verenigingen onderdelen en richtingen herkennen. Andere onderdelen zijn misschien wat onbekender. De visie is veelomvattend. Niet alle aspecten van de visie zijn ook op de bijeenkomsten onderwerp van gesprek geweest. Op onderdelen zullen inwoners het eens zijn en op andere onderdelen helemaal niet.

Dat is logisch, inwoners en organisaties verschillen onderling van mening; er is niet één rode lijn uit te halen. De lijn van het college zal dus altijd een deel van de inwoners tevreden stellen en een ander deel van de inwoners niet. Het college streeft er naar dat de overwegingen om tot een keuze te komen voor iedereen duidelijk zijn.

Alle verslagen van de inwonerbijeenkomsten zijn terug te vinden op de website van de gemeente.

## BIJLAGE IV: BIJEENKOMSTEN MET MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

### Overzicht bijeenkomsten met maatschappelijke organisaties

THEMA	DATUM
FYSIEKE LEEFOMGEVING / PLATTELANDSONTWIKKELING	6 juni 2011
ONDERNEMERS	16 mei 2011
RECREATIE EN TOERISME	2 maart 2011 (TROB)
ZORG	4 april 15.00-17.30
GEZONDHEID, JEUGD, WELZIJN, MAATSCHAPPELIJKE OPVANG (PROFESSIONELE ORGANISATIES)	6 april 13.30-16.00
ONDERWIJS EN VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN	15 maart 2011 19.30-22.00
KUNST EN CULTUUR	Professionele organisaties bij thema zorg en welzijn. Verenigingen samen met inwoners.
WELZIJN (VRIJWILLIGERSORGANISATIES)	Verenigingen (vrijwilligersorganisaties bij inwoners, tenzij sterke relatie met zorg dan bij thema zorg en welzijn
SPORT	21 januari 2011 (buitensport) Verenigingen algemeen samen met inwoners



## **BIJLAGE V: RAPPORTAGE INWONERPANEL**

Voor een uitgebreide rapportage zie het rapport van ROMA-marktonderzoek BV. Dit rapport ligt ter inzage en is ook te vinden op de website van de gemeente en voor raads- en commissieleden beschikbaar via extranet.